

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

αβγ πάμε ελληνικά

εκμάθηση ελληνικών για παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο

θεματικός κύκλος 9 + 10

αβγ πάμε ελληνικά

εκμάθηση ελληνικών για παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο

Θεματικός κύκλος 9 + 10

αβγ πάμε ελληνικά

εκμάθηση ελληνικών για παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο

Θεματικός κύκλος 9 + 10

Επίπεδο ελληνομάθειας B1

Για παιδιά που φοιτούν σε σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης της Κύπρου και μαθαίνουν τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα

Συγγραφείς

Θεματικός Κύκλος 9

Ζωή Ιωαννίδου, Υποψήφια Διδασκτορίσα Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας,
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Θεματικός Κύκλος 10

Αντζελίνα Παπαγεωργίου, Φιλολόγος

Επιμέλεια

Μαρία Πιτζιολή, Φιλολόγος, ΒΔ

Παναγιώτης Σάββα, Φιλολόγος, ΒΔ

Λειτουργοί Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου

Ακαδημαϊκή υπεύθυνη

Μαρία Μητσιάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Διδασκαλίας
της Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο
Θράκης

Κριτική ανάγνωση

Ευγενία Παρτασή, Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου

Εποπτεία

Παυλίνα Χατζηθεοδούλου-Λοϊζίδου

Πρώτη Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου

Δημιουργία εξωφύλλου

Έλενα Ηλιάδου, Λειτουργός Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων

Συντονισμός έκδοσης

Πέτρος Γεωργιάδης, Συντονιστής Υπηρεσίας Ανάπτυξης
Προγραμμάτων

Α΄ έκδοση (δοκιμαστική): 2025

© ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Εκτύπωση:

ISBN: 978-9963-0-9225-3

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρουσία παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο στα κυπριακά σχολεία τα τελευταία χρόνια αποτέλεσε αφορμή για να αναπλαισιώσει δράσεις του το Υπουργείο Παιδείας Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ). Στόχος είναι το δημόσιο σχολείο να γίνει πιο συμπεριληπτικό και να λειτουργήσει διαπολιτισμικά. Σε αυτό το πλαίσιο έχουν δρομολογηθεί από το 2016 συντονισμένες ενέργειες της Διατμηματικής Επιτροπής του ΥΠΑΝ για την ένταξη παιδιών με μεταναστευτική βιογραφία στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα, που καλύπτουν τους ακόλουθους τομείς: τη χαρτογράφηση του μαθητικού πληθυσμού, τη διδασκαλία και αξιολόγηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, την υποδοχή και ένταξη των νεοαφιχθέντων παιδιών στο σχολείο, την αντιρατσιστική πολιτική και τη διαπολιτισμική διάσταση του σχολικού προγράμματος, καθώς και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Όσον αφορά τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης, τομέας στον οποίο εμπίπτει η έκδοση του διδακτικού εγχειριδίου που έχετε στα χέρια σας, αναφέρω με περηφάνια ότι στο χρονικό αυτό διάστημα έχουν γίνει αρκετά βήματα προς την κατεύθυνση της υποστήριξης εκπαιδευτικών και παιδιών. Η προσπάθεια σηματοδοτήθηκε από την έκδοση του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών για την Ελληνική ως Δεύτερη Γλώσσα (Προδημοτική, Δημοτική, Μέση Γενική, Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση της Κύπρου) το 2020 με τον συντονισμό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, η οποία συνεπικουρήθηκε από την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Η υποστήριξη των εκπαιδευτικών με διά ζώσης και εξ αποστάσεως σύγχρονες και ασύγχρονες μορφές επαγγελματικής μάθησης, μέσω Δικτύων Εκπαιδευτικών και Σχολείων για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας συνέβαλε στη βελτίωση της μεθοδολογίας της διδασκαλίας σε ένα ομολογουμένως νέο διδακτικό πεδίο για τους/τις εκπαιδευτικούς της Κύπρου.

Μέσα από τη συνεχή αλληλεπίδραση με τους/τις εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο έχει διαγνώσει την ανάγκη για διδακτικά υλικά προσαρμοσμένα στο κυπριακό συγκείμενο, με εικόνες και αναφορές στην Κύπρο, στο κυπριακό τοπίο, στα κυπριακά σχολεία, τις συνήθειες και την Ιστορία του τόπου μας. Για τον σκοπό αυτό έχει ήδη προχωρήσει στην έκδοση σειράς διδακτικών εγχειριδίων για το Δημοτικό Σχολείο και προχωρεί στην παρούσα έκδοση που ανταποκρίνεται στο επίπεδο ελληνομάθειας Β1. Το διδακτικό εγχειρίδιο

«Πάμε ελληνικά!» φιλοδοξεί, ανταποκρινόμενο πλήρως στους Δείκτες του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών να καλύψει αυτό το κενό και είμαι σίγουρη ότι θα το πετύχει

Θερμές ευχαριστίες εκφράζω προς την Πρώτη Λειτουργό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου δρα Παυλίνα Χατζηθεοδούλου-Λοϊζίδου που είχε την εποπτεία του όλου εγχειρήματος, προς την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια κ. Μαρία Μητσιάκη που ήταν η Ακαδημαϊκή Υπεύθυνη και προς τους Λειτουργούς του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Μαρία Πιτζιολή και δρα Παναγιώτη Σάββα που είχαν τη γενική επιμέλεια της έκδοσης. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζω ακόμη στη Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης του ΥΠΑΝ και ειδικότερα στη δρα Ειρήνη Ροδοσθένους που διαχρονικά υποστηρίζει τέτοιου είδους δράσεις. Ευχαριστώ φυσικά θερμά τη συγγραφική ομάδα του βιβλίου, τη Μαρία Δημητρίου, τη Χρυσάνθη Δημητρίου, τη Ζωή Ιωαννίδου, τη Μαρία Μητσιάκη, την Αντζελίνα Παπαγεωργίου και τον Παναγιώτη Τοφή για την τόσο δημιουργική εργασία τους. Ευχαριστίες ακόμη στην Ευγενία Παρτασή, Λειτουργό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που έκανε κριτική ανάγνωση στο διδακτικό υλικό. Τέλος, θερμά ευχαριστώ την Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων για το εξώφυλλο, τη σελιδοποίηση και την εκτύπωση.

Δρ Έλενα Χατζηκακού
Διευθύντρια Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου

αβ
γ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα σχολεία μας φοιτά ένα σημαντικό ποσοστό εφήβων με μεταναστευτικό υπόβαθρο. Μεταξύ αυτών υπάρχουν μαθητές και μαθήτριες που γεννήθηκαν στην Κύπρο ή που μετανάστευσαν σε μεγαλύτερη ηλικία. Η σχολική τους ζωή απαιτεί να αποκτήσουν πολυγλωσσισμούς στα γνωστικά αντικείμενα με μέσο την ελληνική ως πρόσθετη/δεύτερη γλώσσα. Το πολυγλωσσικό προφίλ των εφήβων αυτών ποικίλλει όπως ποικίλλει η επάρκεια και η χρήση των γλωσσών που έχουν στο ρεπερτόριό τους, οι ανάγκες, τα κίνητρα, οι δεξιότητες και οι ικανότητές τους. Έτσι, έχουν διαμορφωθεί πολιτισμικά ποικιλόμορφες τάξεις, ενώ έχει αλλάξει η ίδια η φύση της επικοινωνίας εντός και μεταξύ των γλωσσών στο σχολείο. Το πολυγλωσσικό εκπαιδευτικό τοπίο μάς καλεί να αναθεωρήσουμε την προσέγγισή μας στη γλωσσική εκπαίδευση, με κείμενα εκπαιδευτικής πολιτικής, εκπαιδευτικά υλικά και πρακτικές που αγκαλιάζουν τη σύνθετη και ποικιλόμορφη πραγματικότητα.

Στην Κύπρο το πρώτο βήμα έγινε με το (Ενιαίο) Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Ελληνική ως Δεύτερη Γλώσσα (ΑΠΣ 2Γ, 2020), το οποίο αποτελεί μια πυξίδα τόσο για την τάξη γλωσσικής ενίσχυσης όσο και για τη γενική τάξη και συνομιλεί με τα ΑΠΣ των σχολικών μαθημάτων. Το δεύτερο βήμα έγινε με τις εστιασμένες επιμορφώσεις και τα βιωματικά εργαστήρια που οργάνωσε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου με βάση το ΑΠΣ. Το τρίτο βήμα γίνεται τέσσερα χρόνια μετά με τη συγγραφή και έκδοση σχολικών βιβλίων τόσο για τη δημοτική όσο και για τη μέση εκπαίδευση.

Το σχολικό βιβλίο Πάμε ελληνικά απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες με μεταναστευτικό υπόβαθρο που παρακολουθούν μαθήματα γλωσσικής ενίσχυσης για δεύτερη χρονιά στη Μέση Εκπαίδευση, στο Γυμνάσιο ή στο Λύκειο και τις Τεχνικές Σχολές. Βασίζεται στο ΑΠΣ 2Γ και αντλεί από τους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας, τις διδακτικές προσεγγίσεις και τις πρακτικές που εκείνο εισηγείται. Αποτελεί συλλογική εργασία εκπαιδευτικών με εξειδίκευση ή/και επιμόρφωση στη διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας, πολύτιμη διδακτική εμπειρία και γνώση των αναγκών και των προτιμήσεων των πολύγλωσσων εφήβων.

Αν μπορούσα να συμπυκνώσω την ταυτότητα του βιβλίου σε λίγες λέξεις-κλειδιά, αυτές θα ήταν στρατηγική μάθηση, μαθητοκεντρικότητα, αυθεντικές περιστάσεις επικοινωνίας και κοινωνικές πρακτικές, συνεργατικότητα, σεβασμός στις γλώσσες και στους

πολιτισμούς και ευαισθησία στους ακαδημαϊκούς λόγους εντός και εκτός της σχολικής τάξης. Αυτό σημαίνει ότι στις σελίδες του οι έφηβοι θα βρουν στρατηγικές για αυτόνομη μάθηση αλλά και συνεργασία, αφορμές για επικοινωνία στην ελληνική, την κυπριακή, την πρώτη τους γλώσσα και συνολικά στις γλώσσες που έχουν στο ρεπερτόριό τους, ευκαιρίες για εμπλουτισμό του λεξιλογίου και λειτουργική χρήση των γραμματικών δομών, καθώς και ερεθίσματα για χρήση της γλώσσας ως κοινωνικοπολιτισμικής πρακτικής σε πραγματικές περιστάσεις, επικοινωνιακές αλλά και ακαδημαϊκές, που τους/τις αφορούν αλλά και τους/τις ενδιαφέρουν.

Στα δυνατά σημεία του βιβλίου συγκαταλέγεται το αυθεντικό ψηφιακό υλικό, λ.χ. τραγούδια, βίντεο και ψηφιακά αντικείμενα, καθώς και οι εικόνες/φωτογραφίες από την πραγματικότητα που βιώνουν οι μαθητές/μαθήτριες. Για να επιτευχθεί η ταύτιση και η κινητροδότηση, αντλήθηκε φωτογραφικό υλικό από πραγματικές σχολικές τάξεις στην Κύπρο.

Το βιβλίο Πάμε ελληνικά είναι το πρώτο σχολικό βιβλίο για την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Έγινε πράξη χάρη στη συνεχή εγρήγορση του ΠΙ Κύπρου και των θεσμικών προσώπων του, της Διευθύντριάς του, Έλενας Χατζηκακού, της Πρώτης Λειτουργού, Παυλίνας Χατζηθεοδούλου, και των Λειτουργών του, της Μαρίας Πιτζιολή και του Παναγιώτη Σάββα. Οφείλει τη μορφή, το περιεχόμενο και τη δημιουργικότητά του στην πολυμελή ομάδα συγγραφής του και την επαφή της με ποικίλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Θα αποκτήσει, όμως, ψυχή μέσα από την αξιοποίησή του και την προσαρμογή του, όταν και όπου χρειάζεται, από μαθητές/μαθήτριες και εκπαιδευτικούς.

Μαρία Μητσιάκη
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΔΠΘ

αβ

γ

9. Πώς γιορτάζουμε μαζί στην κοινωνική μας ζωή;

Με μεγάλη χαρά σας
προσκαλούμε στο
πανηγύρι του σχολείου
μας την Κυριακή
22/05 για να
γιορτάσουμε με χορό,
μουσική και φαγητό...

Μαθαίνω πώς να μαθαίνω!

1. (α) Βλέπουμε τις εικόνες και συζητάμε:

Σε ποιες γιορτές ή εκδηλώσεις συμμετέχουν τα παιδιά;

Αν δεν ξέρεις ή δε θυμάσαι κάποιες λέξεις, προσπάθησε να τις πεις περιφραστικά ή να τις περιγράψεις.

Μαθαίνω πώς να μαθαίνω!

(β) Γράφουμε για κάθε εικόνα 2 λέξεις που έχουν σχέση με γιορτές, συνήθειες/έθιμα και εκδηλώσεις. Ξεκινάμε από τις εικόνες και τα έθιμα που μας είναι πιο γνωστά.

Εικόνα 1	Εικόνα 2		
Εικόνα 3	Εικόνα 4	Εικόνα 5	

2. Συζητάμε:

- Τι γιορτάζουμε κάθε χρόνο;
- Ποιες συνήθειες ή ποια έθιμα έχουμε σε αυτές τις γιορτές;

Γιορτάζω κάθε χρόνο τα Χριστούγεννα/το
Μπαϊράμι...

Συνήθως μαζευόμαστε όλοι μαζί/στολίζουμε το
δέντρο/το σπίτι...

Μου αρέσει να γιορτάζω με την οικογένεια/
τους φίλους μου...

Σημειώνω τις λέξεις που δεν ξέρω στο **Λεξικό της Τάξης**
στα ελληνικά και σε άλλες γλώσσες που ξέρω.

3. Ακούμε τα παιδιά να συζητούν για μια εκδήλωση.

Ηχητικό αρχείο 1

Πριν ακούσουμε, σκεφτόμαστε...

α) Τι μας ενδιαφέρει, όταν διοργανώνουμε μια εκδήλωση για το σχολείο;

Καθώς ακούμε, απαντάμε...

β) Η εκδήλωση είναι αφιερωμένη

γ) Βάζουμε ένα ☒ σε όσα θα έχει η εκδήλωση.

☐ Ορχήστρα με μουσική	☐ Παρέλαση
☐ Προβολή ντοκιμαντέρ	☐ Ανάγνωση ποιήματος
☐ Στολισμό	☐ Παιχνίδια γνώσεων
☐ Χαιρετισμό	☐ Σύντομο θεατρικό έργο
☐ Ομιλία	☐ Παρουσίαση εργασιών

Αφού ακούσουμε...

δ) Σημειώνουμε ΝΑΙ ή ΟΧΙ, όπως στο παράδειγμα.

(1) Τα παιδιά πρέπει να ετοιμάσουν το πρόγραμμα της γιορτής.	<u>ΝΑΙ</u>
(2) Η παρέλαση θα γίνει πριν τη γιορτή.	_____
(3) Ο Ταμίμ θεωρεί ότι η ομιλία είναι η κατάλληλη αρχή για τη γιορτή.	_____
(4) Η γιορτή θα κλείσει με την προβολή ντοκιμαντέρ.	_____
(5) Τα μεγαλύτερα παιδιά θα βοηθήσουν με τον στολισμό.	_____
(6) Τα παιδιά θα ετοιμάσουν σύντομα και τη γιορτή για την 28η Οκτωβρίου.	_____

ε) Ποιες πληροφορίες μας δίνει η ομιλία της μαθήτριας;

Ακούμε πάλι το σημείο αυτό και σημειώνουμε:

(1) Την ημέρα αυτή γιορτάζουμε

(2) Ποια σημαντικά γεγονότα πρέπει να θυμόμαστε;

.....

.....

.....

(3) Ποιους ανθρώπους τιμάμε την ημέρα αυτή;

.....

(4) Ποια μηνύματα πρέπει να κρατήσουμε σήμερα;

.....

.....

.....

στ) Συζητάμε:

Πώς είναι οι γιορτές/εκδηλώσεις στο δικό μας σχολείο;

Τι θα θέλαμε να είναι διαφορετικό;

Οι/Στις εκδηλώσεις του σχολείου....
Συνήθως/Σπάνια η γιορτή είναι/
γίνεται/ξεκινά/τελειώνει με....
(Δε) Μου αρέσει ιδιαίτερα....
Θα προτιμούσα να....

μικρές/μεγάλες γιορτές
συμμετοχή πολλών σχολείων
πολυπολιτισμικές γιορτές
πολλές δραστηριότητες
στο αμφιθέατρο/στην αυλή

ζ) Συζητάμε:

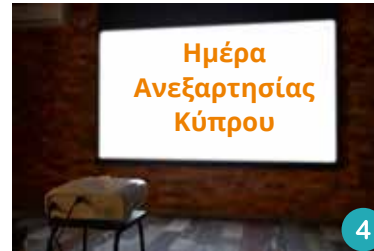
- Πώς τα πήγαμε;
- Πώς κρατάμε σημειώσεις, όταν ακούμε κάτι στα ελληνικά ή σε μια άλλη γλώσσα που δεν ξέρουμε καλά;

4. Πώς γιορτάζουμε μια εθνική επέτειο;

Γράφουμε τον αριθμό της εικόνας που ταιριάζει σε κάθε φράση.

- ___ στρατιωτική/μαθητική παρέλαση
- ___ παραδοσιακή ενδυμασία
- ___ αφιέρωμα/προβολή ντοκιμαντέρ
- ___ επίσημη αργία
- ___ έπαρση σημαίας
- ___ ομιλία
- ___ μπάντα
- ___ κατάθεση στεφάνου

5. Συμπληρώνουμε τα κενά στην ομιλία με την κατάλληλη λέξη, όπως στο παράδειγμα.

θυσίες, γιορτάζουμε, αφιερώνουμε, θυμόμαστε, ευκαιρία, τιμάμε, σαν σήμερα

«Αγαπητές συμμαθήτριες/Αγαπητοί συμμαθητές,

Βρισκόμαστε εδώ για ναγιορτάζουμε..... την Ημέρα Ανεξαρτησίας της Κύπρου., το 1960, η Κύπρος απελευθερώθηκε από τη Βρετανική Αυτοκρατορία. Είναι σημαντικό να τα γεγονότα αυτά και να τους αγώνες και τις των προγόνων μας. Επίσης, είναι μια να σκεφτούμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ανθρωπότητα, ώστε να ενωθούμε και να τα λύσουμε όλοι και όλες μαζί, για να έχουμε ένα καλύτερο μέλλον., λοιπόν, αυτήν την εκδήλωση σε όλους τους ανθρώπους που έχουν κερδίσει ή προσπαθούν ακόμα να κερδίσουν την ελευθερία τους.»

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

6. Διαβάζουμε τις παρακάτω προτάσεις από τον διάλογο των παιδιών και παρατηρούμε τα επίθετα.

Θέλουμε να γίνει **ενδιαφέρουσα** η γιορτή!
Μπορούμε να προβάλουμε ένα **ενδιαφέρον** ντοκιμαντέρ!
Έχουμε πολλά **επείγοντα** θέματα να συζητήσουμε.

Τι παρατηρούμε; Τι κατάληξη έχουν τα επίθετα;

7. Παρατηρούμε πώς κλίνεται το επίθετο
ο ενδιαφέρων, η ενδιαφέρουσα, το ενδιαφέρον.
Υπογραμμίζουμε τις ίδιες καταλήξεις και
χρωματίζουμε τις διαφορετικές.

Έτσι κλίνονται και τα
επίθετα:

ο πρωτεύων, ο
δευτερεύων, ο μέλλων,
ο υπάρχων, ο φλέγων, ο
επείγων

ενικός αριθμός		
ο ενδιαφέρων	η ενδιαφέρουσα	το ενδιαφέρον
του ενδιαφέροντος	της ενδιαφέρουσας	του ενδιαφέροντος
τον ενδιαφέροντα	την ενδιαφέρουσα	το ενδιαφέρον
πληθυντικός αριθμός		
οι ενδιαφέροντες	οι ενδιαφέρουσες	τα ενδιαφέροντα
των ενδιαφερόντων	των ενδιαφερουσών	των ενδιαφερόντων
τους ενδιαφέροντες	τις ενδιαφέρουσες	τα ενδιαφέροντα

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

Τι παρατηρούμε σχετικά με τα τρία γραμματικά γένη;
Τι παρατηρούμε σχετικά με τις καταλήξεις;
Η κλίση του επιθέτου είναι λόγια, δηλαδή είναι ίδια
όπως στα αρχαία ελληνικά.

Διαβάζουμε ξανά την κλίση των ουδέτερων ουσιαστικών σε
-ον στη σελ. 31 της ενότητας 7. Τι παρατηρούμε;

8. Συμπληρώνουμε τα κενά με το επίθετο *ο ενδιαφέρων, η ενδιαφέρουσα, το ενδιαφέρον*. Ποιον άλλο ρόλο έχει εκτός από επίθετο;

- 1) Ο κόσμος έδειξε μεγάλο για την εκδήλωση και η πλατεία Ελευθερίας γέμισε από μεγάλους, νέους και παιδιά.
- 2) Το καρναβάλι της Λεμεσού βρίσκεται αυτές τις μέρες στο επίκεντρο
- 3) Για να γνωρίσεις καλύτερα έναν άνθρωπο, ρώτησέ τον για τα του.

9. Συμπληρώνουμε τα κενά με τα επίθετα και φτιάχνουμε προτάσεις με νόημα.

- 1) Η θεατρική παράσταση των παιδιών για τα γεγονότα του 1960 ήταν πολύ (ενδιαφέρον).
- 2) Υπάρχουν πολλά (φλέγων) ζητήματα που πρέπει να συζητήσουμε στη συνεδρία του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου.
- 3) Είναι (επείγων) να παραγγείλουμε τις στολές μας, αλλιώς δε θα βρούμε διαθέσιμες για όλα τα παιδιά.
- 4) Στο μάθημα των Ελληνικών μάθαμε για τις (δευτερεύων) προτάσεις που ξεκινούν με τα *ο οποίος- η οποία- το οποίο*.
- 5) Αυτός είναι ο σκηνοθέτης ενός πολύ (ενδιαφέρων) ντοκιμαντέρ.

Τι σημαίνει;

10. Ποια έθιμα υπάρχουν στην Κύπρο;

α) Συζητάμε:

- Ποιο/ποια από τα παρακάτω έθιμα γνωρίζουμε;
- Ποιο/ποια ακολουθούμε κι εμείς;
- Ποιο/ποια μας φαίνονται ενδιαφέροντα;

φάτνη

μασκαράδες

κάλαντα

ψήνω σούβλα

σερπαντίνες- κομφετί

βάφω/τσουγκρίζω αβγά

Επιτάφιος

Σεκέρ Μπαϊράμ

πικ νικ στη φύση

(μαγιάτικο) στεφάνι

χαρταετός

νηστεία

προσευχή

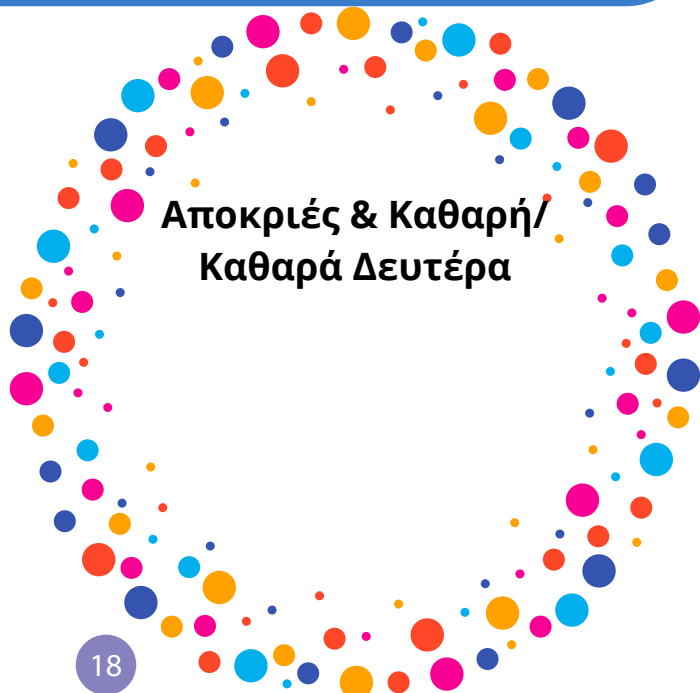
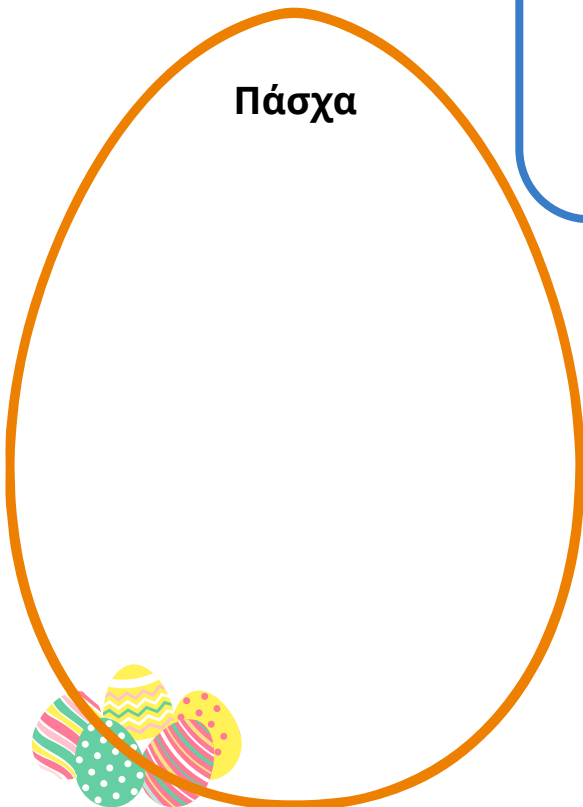

βασιλόπιτα

συγκεντρώσεις

β) Βάζουμε τις λέξεις σε ομάδες, όπως στο παράδειγμα. Αναζητάμε κι άλλα έθιμα στο διαδίκτυο.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

11. Διαβάζουμε τις προτάσεις και παρατηρούμε τις υπογραμμισμένες προτάσεις.

Ο άντρας που φοράει την παραδοσιακή στολή είναι στην ομάδα χορού.
Εκείνη **τη χρονιά που** ταξίδευε στην Ασία είχε διακόψει για λίγο τις σπουδές του.
Αυτή είναι **η φίλη που** μου έλεγε;

Η πρωτοχρονιάτικη συναυλία, που πραγματοποιείται κάθε χρόνο, μου αρέσει πάρα πολύ.

Η Δέσποινα Ηρακλέους, που είναι συγγραφέας, κέρδισε το Βραβείο Λογοτεχνίας για Μικρά Παιδιά.

12. Ανακαλύπτουμε τον κανόνα.

Σημασία-Ρόλος: Ποιον ρόλο έχουν οι υπογραμμισμένες προτάσεις; Ποια λέξη προσδιορίζουν; Πότε το *που* προσθέτει και πότε προσδιορίζει; Γιατί κάποιες προτάσεις χωρίζονται με κόμμα, ενώ άλλες όχι;

13. Διαβάζουμε τις προτάσεις και παρατηρούμε τις υπογραμμισμένες προτάσεις.

Η κ. Ελένη, η οποία έχει σπουδάσει μουσική, θα επιλέξει τα τραγούδια της γιορτής.
Αυτός **ο χώρος, ο οποίος** ανακαινίστηκε πρόσφατα, θα γίνει χώρος εκδηλώσεων.

Προτείνω να τραγουδήσει στη γιορτή **ο Αράμ, του οποίου** η φωνή είναι καταπληκτική!

Ο καθηγητής Ιστορίας, τον οποίο συμπαθώ πολύ, φεύγει από το σχολείο μας.

Η συγγραφέας, της οποίας το βιβλίο έγινε μπεστ σέλερ, έρχεται αύριο στη Λεμεσό.

Η παρέλαση είναι **μια πορεία, με την οποία** γιορτάζουμε συνήθως κάποια επέτειο και **στην οποία** φοράμε στολές και περπατάμε στον ρυθμό των τυμπάνων.

Αυτός είναι **ο φούρνος, από τον οποίο** αγοράζω συχνά ψωμί.

Επισκέφτηκα **το μουσείο, για το οποίο** είχα ακούσει πολλά καλά σχόλια.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

14. Ανακαλύπτουμε τον κανόνα.

(α) Σημασία-Ρόλος: Ποιον ρόλο έχουν οι υπογραμμισμένες προτάσεις; Ποια λέξη προσδιορίζουν;

(β) Μορφή-Σύνταξη: Τι διαφορά έχουν τα *ο οποίος, η οποία, το οποίο* σε σχέση με το *που*; Σε ποιες πτώσεις μπορεί να βρίσκονται; Από τι εξαρτάται η πτώση, το γένος και ο αριθμός τους; Με ποιες προθέσεις συνοδεύονται;

Ποιες άλλες λέξεις χρησιμοποιούνται στις παρακάτω προτάσεις;

Όσα χρόνια κι αν περάσουν, η γιαγιά μου κάθε Πάσχα βάφει κόκκινα αυγά.

Μπορείς να μοιράσεις τα γλυκά σε **όσους** μαθητές θέλουν.

Όπου κι αν ταξιδέψουμε, θα συναντήσουμε διαφορετικά έθιμα και παραδόσεις.

Σήμερα είναι επίσημη αργία, οπότε μπορείς να κάνεις **ό,τι** θέλεις.

Θα σου πω **ό,τι** γνωρίζω για τα έθιμα στην Κύπρο.

Όποτε κι αν θελήσεις να μου μιλήσεις, εγώ εδώ θα είμαι.

Συμπεριφέρθηκε ακριβώς **όπως** έπρεπε.

(α) Σημασία: Ποια σημασία έχουν οι λέξεις με μπλε χρώμα;

(β) Μορφή-Σύνταξη: Ποιες από αυτές κλίνονται; Τι δηλώνει η κάθε πρόταση (τόπο, χρόνο, τρόπο, ποσό); Ποιες προτάσεις λειτουργούν ως υποκείμενα ή αντικείμενα;

15. Φτιάχνουμε τον κανόνα.

- Οι αναφορικές προτάσεις μάς δίνουν πληροφορίες.....
- Ξεκινούν συχνά με τις αναφορικές αντωνυμίες.....
..... και τα αναφορικά επιρρήματα
.....
- Η πτώση, ο αριθμός και το γένος των *ο οποίος, η οποία, το οποίο* και *όσος, όση, όσο* αλλάζει ανάλογα με.....
.....

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

16. Συμπληρώνουμε τα κενά με την αντωνυμία ο οποίος, η οποία, το οποίο στην κατάλληλη πτώση και αριθμό, όπως στο παράδειγμα, και φτιάχνουμε προτάσεις με νόημα.

- 1) Οι μαθητές και μαθήτριες,**οι οποίοι**..... τραγούδησαν τον Εθνικό Ύμνο, είχαν εξαιρετική φωνή.
- 2) Τα παιδιά, οι βαθμοί είναι πάνω από 18.5, παίρνουν έπαινο.
- 3) Αυτό είναι το μαγαζί, τα εγκαίνια έγιναν εχτές.
- 4) Θα φορέσουμε πάλι τις παραδοσιακές στολές, φορούσαμε και πέρσι στη γιορτή.
- 5) Στο Σεκέρ Μπαϊράμ, ακολουθεί το Ραμαζάν τρώμε γλυκά.

17. Διαβάζουμε τα κείμενα και επιλέγουμε τις αναφορικές αντωνυμίες και επιρρήματα που ταιριάζουν.

//

Όσοι/Όσους μαθητές προσέρχονται στο σχολείο με καθυστέρηση, πρέπει να παραμείνουν στον χώρο, τον οποίο/όπου γίνεται η πρωινή συγκέντρωση.

//

“

Όσα/Όσοι καταναλώνετε προϊόντα μέσα σε μη ανακυκλώσιμες συσκευασίες, επιβαρύνετε το περιβάλλον. Επιλέξτε συσκευασίες, με τις οποίες/τις οποίες μπορείτε να ανακυκλώσετε.

”

Χρόνια πολλά, Σβετλάνα! Σου εύχομαι να έχεις ότι/ό,τι επιθυμείς και να καταφέρεις όλα όσα/όποια ονειρεύεσαι!

//

Τα παιδιά όπου/που συμμετέχουν στο φεστιβάλ παρακαλούνται να βοηθήσουν σήμερα μετά τις 14:00 στο στόλισμα του αμφιθεάτρου, στο οποίο/το οποίο φιλοξενείται η εκδήλωση.

//

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

18. Συνδέουμε τις πληροφορίες μεταξύ τους με αναφορικές αντωνυμίες ή επιρρήματα και φτιάχνουμε προτάσεις με νόημα.

Μπορούν να δηλώσουν συμμετοχή. Επιθυμούν να συμμετάσχουν στην εθελοντική ομάδα για την ετοιμασία της τοπικής γιορτής.

Μπορούν να δηλώσουν συμμετοχή όσοι επιθυμούν να συμμετάσχουν στην εθελοντική ομάδα για την ετοιμασία της τοπικής γιορτής.

Στις επετείους θυμόμαστε σημαντικά γεγονότα. Κάποια από αυτά σημάδεψαν την ιστορία μας.

.....

Σήμερα θα επισκεφτούμε μέρη. Σε αυτά τα μέρη διατηρούνται ζωντανά παραδοσιακά έθιμα.

.....

.....

Η πλατεία θα στολιστεί. Εκεί θα γίνει η εκδήλωση για την Παγκόσμια ημέρα κατά του Καρκίνου του Μαστού.

.....

.....

Θα σε βοηθήσω. Μου ζητήσεις.

.....

19. Παρατηρούμε τις παρακάτω εικόνες και τις περιγράφουμε στον συμμαθητή/στη συμμαθήτριά μας χρησιμοποιώντας αναφορικές προτάσεις. Εκείνη/Εκείνος πρέπει στο τέλος να μαντέψει ποια εικόνα περιγράψαμε.

π.χ. Βλέπω μια κοπέλα, η οποία....

20. Διαβάζουμε γρήγορα τα παρακάτω κείμενα. Τι κείμενα είναι; Πού βρίσκουμε συχνά τέτοια κείμενα;

1

wedding day

Σας προσκαλούμε στην πιο ευτυχισμένη στιγμή της ζωής μας, τον γάμο μας, που θα τελεστεί το Σάββατο 15 Ιουνίου και ώρα 19:00 στον Ιερό Ναό Αγίας Τριάδας στη Λεμεσό. Αμέσως μετά το μυστήριο του γάμου βαπτίζουμε το παιδάκι μας, τον Κυριάκο.

Θα ακολουθήσει δεξίωση στο Κτήμα Ιωαννίδη.
Θα χαρούμε να μας τιμήσετε με την παρουσία σας,
Ανδρέας & Μαρία.

Παρακαλούμε επιβεβαιώστε έως τις 30 Μαΐου ότι θα παρευρεθείτε στο παρακάτω τηλέφωνο 99123456 ή στο email andreasmaria@kmail.com.

2

Αγαπητοί Γονείς και Κηδεμόνες,
Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου σας προσκαλούμε στη θεατρική παράσταση που ετοίμασε με μεράκι η θεατρική ομάδα του σχολείου μας! Θα ζωντανέψουμε στη σκηνή το έργο «Όνειρο Θερινής Νυκτός» του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ.

Η παράσταση θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή 27 Μαρτίου, στις 18:00 στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του σχολείου. Ελάτε να απολαύσετε μαζί μας μια ξεχωριστή βραδιά γεμάτη τέχνη και συγκίνηση.

Σας περιμένουμε με ιδιαίτερη χαρά!
Με εκτίμηση,
η Διεύθυνση και ο Καθηγητικός Σύλλογος του
Ευρυβιάδειου Γυμνασίου Λάρνακας

Διαβάζω, γράφω, μιλάω, ακούω...

3

Γεια σου Αράμ! Αυτήν την Παρασκευή στις 7 η ώρα θα κάνω στο σπίτι μου ένα μικρό πάρτι, γιατί βγήκαν τα αποτελέσματα των υποτροφιών και... πέρασα!!! Θα χαρώ πολύ αν έρθεις! Μπορείς να φέρεις φυσικά και τα αδέρφια σου. Τα λέμε εκεί!

Συγχαρητήρια, Σβετλάνα, και εις ανώτερα! Εννοείται θα έρθω! Ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση. Τα λέμε την Παρασκευή!

21. Απαντάμε στις ερωτήσεις.

α) Τι πληροφορίες μας δίνουν τα κείμενα;

	Περίσταση/Εκδήλωση	Μέρος/ Χώρος	Ημερομηνία	Αποστολέας & αποδέκτης
1				
2				
3				

β) Ποιες λέξεις ή φράσεις στα κείμενα 1 & 2 μεταφέρουν τις παραπάνω πληροφορίες; Υπογραμμίζουμε, όπως στο παράδειγμα.

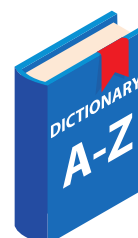
γ) Ποιοι είναι οι αποδέκτες των κειμένων; Από πού φαίνεται; Τι ύφος χρησιμοποιείται;

δ) Πώς είναι το ύφος και η γλώσσα του κειμένου 3; Τι διαφορές έχει σε σχέση με τα κείμενα 1 & 2 και γιατί;

ε) Τι πιστεύουμε ότι σημαίνει η φράση «και εις ανώτερα»;

Ψάχνουμε τη σημασία των λέξεων/φράσεων των κειμένων που δε γνωρίζουμε στο λεξικό.

22. Διαβάζουμε το κείμενο για τα παραδοσιακά έθιμα της Κύπρου.

Αφού διαβάσουμε κάθε παράγραφο, σταματάμε και σκεφτόμαστε: «Ποιες πληροφορίες πήραμε; Μπορούμε να εκφράσουμε με δικά μας λόγια, δίνοντας έμφαση στις λεπτομέρειες;»

1. Παραδοσιακά Έθιμα

Το **μαρτούι (μαρτάκι)** είναι μια παράδοση πολύ γνωστή όχι μόνο στην Κύπρο αλλά και στην Ελλάδα και σε ορισμένες περιοχές των Βαλκανίων. Είναι ένα βραχιόλι φτιαγμένο από στριμμένη κόκκινη και λευκή κλωστή (το κόκκινο συμβολίζει την αγάπη για το όμορφο και το λευκό την καθαρότητα). Τα παιδιά το φορούν στον καρπό του χεριού τους από την 1η έως την 31η Μαρτίου. Σύμφωνα με τη λαϊκή παράδοση, το μαρτούι τα προστατεύει από τον πρώτο ήλιο της άνοιξης, για να μην καούν και καταστρέψει το όμορφο δέρμα τους.

Η **Γιορτή του Κρασιού** είναι ένα πολιτιστικό γεγονός που οι άνθρωποι συνήθιζαν να διοργανώνουν από την αρχαιότητα, όταν πραγματοποιούσαν παρόμοιους εορτασμούς προς τιμήν του Διονύσου, θεού του αμπελιού και του κρασιού, και της Αφροδίτης, θεάς της ομορφιάς και του έρωτα. Κατά τη διάρκεια αυτών των εορτασμών οι άνθρωποι λάτρευαν τους θεούς τους και διασκέδαζαν. Από το 1961 η Γιορτή του Κρασιού διοργανώνεται στον Δημοτικό Κήπο Λεμεσού και διαρκεί 12 ημέρες. Κατά τη διάρκεια των εορτασμών, οι επισκέπτες/επισκέπτριες μπορούν να δοκιμάσουν κυπριακά κρασιά και φαγητά. Εκεί μπορεί επίσης να δει κανείς το παραδοσιακό πατητήρι και να απολαύσει στο υπαίθριο θέατρο παραδοσιακούς χορούς, τραγούδια και θεατρικές παραστάσεις.

Ο **Κατακλυσμός** είναι ένα έθιμο με ρίζες στα αρχαία χρόνια που γιορτάζεται την Ημέρα του Αγίου Πνεύματος. Εκείνες τις ημέρες υπάρχει πλούσιο εορταστικό πρόγραμμα, όπως ο ποιητικός διαγωνισμός «τσιαττιστά» και το «πιτσίλισμα» με νερό ή κολύμβηση στη θάλασσα τη Δευτέρα του Κατακλυσμού. Συμβολίζει την καθαρότητα στην ψυχή και το σώμα.

Πηγή: <https://www.cyprusalive.com/el/main-about/traditions> (διασκευή)

2. Έθιμα γάμου

Προξενιά και λογιάσματα: Παλαιότερα, στην Κύπρο υπήρχε ο θεσμός της προξενήτρας, η οποία μετέφερε την πρόταση για γάμο στην οικογένεια της νύφης. Αν η πρόταση γινόταν δεκτή, μαζεύονταν και οι δύο οικογένειες στο σπίτι και έκαναν τα λογιάσματα, δηλαδή έδιναν την υπόσχεση για γάμο.

Ξύρισμα του γαμπρού: Ένας κουρέας αναλαμβάνει να ξυρίσει τον γαμπρό και ο κουμπάρος τον βοηθάει, ενώ οι παρευρισκόμενοι πειράζουν συνέχεια τον γαμπρό. Μερικές φορές ο κουρέας προσποιείται ότι θα κόψει τον γαμπρό και οι παρευρισκόμενοι του βάζουν χρήματα σε ένα πιάτο, για να μην το κάνει.

Ο χορός των ρούχων: Τα ρούχα της νύφης και του γαμπρού τοποθετούνται διπλωμένα σε καλάθια, που λέγονται τσέστοι, και σκεπασμένα με κόκκινο μαντήλι. Στη συνέχεια με τη συνοδεία βιολιού και τραγουδιών, τρεις κοπέλες και τρεις άντρες χορεύουν τα ρούχα τους. Κάθε χορευτής χορεύει κρατώντας το καλάθι τρεις κύκλους γύρω από τη νύφη ή τον γαμπρό.

Στόλισμα των μελλονύμφων: Παλαιότερα ο κουμπάρος έντυνε τον γαμπρό με την παραδοσιακή ενδυμασία, το πουκάμισο και τη βράκα, ενώ οι γονείς του τού φορούσαν τον σάκκο, τη ζώστρα και το μαντίλι. Αντίστοιχα, η κουμέρα (κουμπάρα) ντύνει τη νύφη μαζί με άλλες γυναίκες, της τοποθετεί το βέλος (πέπλο) στο κεφάλι, τη στολίζει με κοσμήματα και της βάζει ροδόσταγμα. Παλαιότερα, της έβαζαν κι ένα κόκκινο τσεμπέρι (μαντίλι) στο κεφάλι.

Το ζώσιμο: Το ζευγάρι το ζώνουν (δένουν) τρεις φορές με κόκκινο μαντίλι ή ζώνη. Το ζώσιμο συμβολίζει την αγνότητα του ζευγαριού.

Το κάπνισμα: Μετά το ζώσιμο ακολουθεί το κάπνισμα των μελλονύμφων, για να φύγει το κακό το μάτι. Οι γονείς σχηματίζουν τρεις κύκλους με τον καπνό πάνω από το κεφάλι του γαμπρού ή της νύφης. Το πιάτο που περιέχει το καπνιστήρι συνήθιζαν να το σπάζουν.

Η παρασκευή του ρεσιού: Το ρέσιν είναι το παραδοσιακό φαγητό του γάμου στην Κύπρο που παρασκευάζεται από χοντροαλεσμένο σιτάρι βρασμένο σε ζωμό κρέατος. Το έθιμο αυτό διατηρείται πλέον μόνο σε επαρχίες της Πάφου και της Λεμεσού. Στο χωριό Λετύμπου έχει καθιερωθεί η διοργάνωση ετήσιου φεστιβάλ ρεσιού, με σκοπό τη διατήρηση και τη διάσωση του εθίμου ως μέρους της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

23. Επεξεργαζόμαστε το κείμενο.

α) Απαντάμε στις ερωτήσεις.

Ποιο είναι το θέμα του κειμένου;

Ποιος είναι ο σκοπός του;

β) Διαβάζουμε μία ακόμη φορά το κείμενο. Συνεργαζόμαστε με τον διπλανό ή τη διπλανή μας και κυκλώνουμε τις λέξεις και τις φράσεις που δεν καταλαβαίνουμε.

γ) Χρησιμοποιούμε μονόγλωσσο ή δίγλωσσο λεξικό και φτιάχνουμε μια λίστα λέξεων με ορισμούς ή/και μεταφράσεις σε άλλες γλώσσες που γνωρίζουμε.

π.χ.

παράδοση: μια συνήθεια που την ακολουθούν για πολλά χρόνια σε έναν τόπο
= tradition, традиция

Γιατί στο κείμενο βρίσκουμε λέξεις όπως *κουμέρα*, *τσεμπέρι*, *τσέστος*; Συναντάμε παρόμοιες λέξεις στην καθημερινή μας ζωή στην Κύπρο;

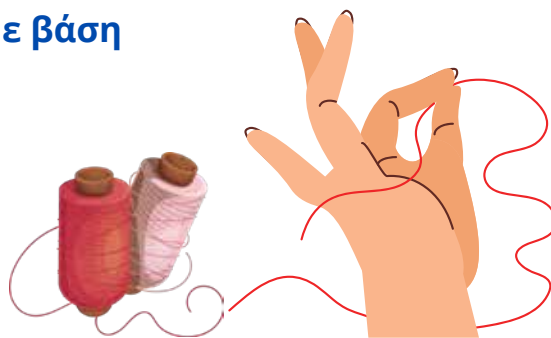
δ) Υπογραμμίζουμε την κατάλληλη απάντηση με βάση τις πληροφορίες που μας δίνει το κείμενο.

(1) Το Μαρτούι...

(α) φοριέται μόνο στην Κύπρο.

(β) είναι έθιμο από την Ελλάδα.

(γ) φοριέται σε διάφορες χώρες. (παράδειγμα)

(2) Το Μαρτούι το φορούν τα παιδιά...

(α) για ομορφιά.

(β) για προστασία.

(γ) για μόδα.

(3) Η Γιορτή του Κρασιού...

(α) ξεκίνησε το 1961.

(β) γινόταν ήδη από τα αρχαία χρόνια.

(γ) τελειώνει με το πατητήρι.

(4) «Στο ξύρισμα του γαμπρού» ο γαμπρός...

(α) «βασανίζεται» από τους παρευρισκόμενους.

(β) πληρώνεται από τον κουρέα.

(γ) ξυρίζεται από τον κουμπάρο.

(5) Η παραδοσιακή ενδυμασία του γαμπρού...

(α) αποτελείται από τη βράκα και το πουκάμισο.

(β) ετοιμάζεται μόνο από τους γονείς.

(γ) ετοιμάζεται από την κουμπάρα.

(6) Τα καλάθια περιέχουν...

(α) τα ρούχα των μελλόνυμφων.

(β) τα ρούχα από τρεις κοπέλες και τρεις άντρες.

(γ) λουλούδια.

(7) Το ζευγάρι...

(α) το δένουν, για να μη χωρίσει ποτέ.

(β) το ταΐζουν ρέσιν.

(γ) το καπνίζουν για προστασία.

ε) Χωριζόμαστε σε ομάδες και αναπαριστάμε τα έθιμα του κειμένου.

στ) Συζητάμε:

- Ποιο έθιμο μας φάνηκε πιο ενδιαφέρον;
- Γνωρίζουμε για κάποιο παρόμοιο έθιμο σε άλλη χώρα;
- Τι άλλο θα θέλαμε να μάθουμε για τις παραδόσεις της Κύπρου;

Τι σημαίνει;

24. Τι ευχόμαστε σε κάποια/κάποιον που...; Ταιριάζουμε την ευχή με την κατάσταση.

Έχει γενέθλια/ονομαστική εορτή.
Αποφοίτησε από το πανεπιστήμιο.
Μόλις παντρεύτηκε.
Αγόρασε σπίτι.
Έγραψε ένα βιβλίο.
Έγινε νονά/νονός.
Δίνει εξετάσεις.
Πήρε μια υποτροφία.
Έχασε έναν δικό του άνθρωπο.

Na σας ζήσει! Πάντα άξια/άξιος!
Ό,τι επιθυμείς! Εύχομαι ό,τι καλύτερο!
Συλλυπητήρια! Λυπάμαι πολύ...
Συγχαρητήρια! Και εις ανώτερα!
Με γεια! Καλορίζικο!
Καλοτάξιδο!
Na ζήσετε, να ευτυχήσετε! Καλούς απογόνους!
Συγχαρητήρια! Καλή σταδιοδρομία!
Καλή επιτυχία!

25. Συζητάμε:

- Ποιες άλλες ευχές γνωρίζουμε στα ελληνικά ή σε άλλες γλώσσες;
- Πότε τις χρησιμοποιούμε;

26. Στον γάμο και στη γιορτή.

Γράφουμε τον αριθμό της εικόνας που ταιριάζει σε κάθε φράση.

__μελλόνυμφοι
__γιορτή της μητέρας
__εορτάζουσα/εορτάζων
__στόλισμα της νύφης
__γιορτή του κρασιού
__Κατακλυσμός

Τι σημαίνει;

27. Παγκόσμια Ημέρα ή επέτειος; Βρίσκουμε την κατάλληλη λέξη.

1- Παγκόσμια Ημέρα, 2- Διεθνής Ημέρα, 3- επέτειος, 4- εορτασμός, 5- δράση

- ___ Αυτήν την ημέρα τη γιορτάζει όλος ο πλανήτης.
- ___ Σύνολο εκδηλώσεων που γίνονται με σκοπό να γιορτάσουμε κάτι.
- ___ Αυτήν την ημέρα τη γιορτάζουν πολλά έθνη ανά τον κόσμο.
- ___ Μια γιορτή που γίνεται την ίδια μέρα κάθε χρόνο και μας θυμίζει ένα σημαντικό γεγονός που έγινε στο παρελθόν.
- ___ Είναι μια οργανωμένη σειρά από δραστηριότητες που κάνουμε συνήθως στα σχολεία, για να γιορτάσουμε μια επέτειο.

28. Ποιες Παγκόσμιες Ημέρες γνωρίζουμε;

α) Διαβάζουμε τον κατάλογο με διάφορες Παγκόσμιες Ημέρες και συζητάμε:

- Ποιες από αυτές γνωρίζουμε και ποιες όχι;
- Τι σημαίνει το κατά σε κάποιες από τις Ημέρες;

β) Επιλέγουμε μία από τις παρακάτω Παγκόσμιες Ημέρες και ψάχνουμε στο διαδίκτυο πληροφορίες:

Πότε γιορτάζεται;

Τι γιορτάζεται εκείνη την ημέρα;

Παγκόσμια Ημέρα Υγείας
Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας
Παγκόσμια Ημέρα κατά του AIDS
Παγκόσμια Ημέρα για τον Διαβήτη
Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος
Ημέρα της Γης

Παγκόσμια Ημέρα Νερού
Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας
Διεθνής Ημέρα της Γυναίκας
Παγκόσμια Ημέρα Παιδιού
Διεθνής Ημέρα κατά του Ρατσισμού
Παγκόσμια Ημέρα Προσφύγων
Διεθνής Ημέρα Μητρικής Γλώσσας
Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου
Παγκόσμια Ημέρα Εκπαιδευτικών

Σημειώνω τις λέξεις που δεν ξέρω στο **Λεξικό της Τάξης** στα ελληνικά και σε άλλες γλώσσες που ξέρω.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

29. Διαβάζουμε τις οδηγίες της διευθύντριας για τη γιορτή της Ημέρας Ανεξαρτησίας της Κύπρου και παρατηρούμε τα ρήματα.

- Σε ποια έγκλιση, ρηματική όψη και φωνή βρίσκονται τα ρήματα;

«Λοιπόν, παιδιά, όπως γνωρίζετε, πρέπει μέσα σε λίγες μέρες **να ετοιμαστεί** μια εκδήλωση για **να γιορταστεί** η Ημέρα Ανεξαρτησίας. Είναι σημαντικό **να προβληθεί** στην αρχή ένα ντοκιμαντέρ, για **να θυμηθούμε** τα πιο σημαντικά γεγονότα και στη συνέχεια, **να τιμηθεί** ο αγώνας για ελευθερία με την κατάθεση ενός στεφάνου. Μην ξεχάσετε επίσης, όταν ξεκινήσει η γιορτή, **να ευχηθείτε** σε όλες και όλους χρόνια πολλά!»

Προσέχουμε (α) τη μορφή και (β) τη σημασία.

30. Ανακαλύπτουμε τον κανόνα.

Πώς σχηματίζονται τα ρήματα στη συνοπτική υποτακτική παθητικής φωνής; Συμπληρώνουμε τα κενά.

να + **θέμα αορίστου** + **καταλήξεις**
ρηματική όψη + **ενεστώτα β'**
συζυγίας

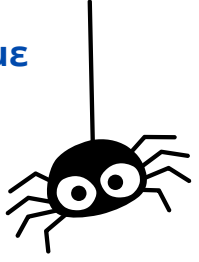

Συμβουλευόμαι τους πίνακες στις σελίδες 72 - 75 και στη σελίδα 77 της Ενότητας 8, για να θυμηθώ πώς σχηματίζεται ο αόριστος παθητικής φωνής.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

31. Μετατρέπουμε τα ρήματα που βρίσκονται στην παρένθεση σε συνοπτική υποτακτική παθητικής φωνής και φτιάχνουμε προτάσεις με νόημα.

- 1) Τι προτιμάς (ντύνομαι) για το Halloween πάρτι;
- 2) Είναι φανερό ότι οι νέοι θέλουν (εγκαταλείπω) κάποια παραδοσιακά έθιμα, όπως τα λογιάσματα, και προσπαθούν (υιοθετώ) καινούρια, όπως τα πάρτι αποκάλυψης φύλου.
- 3) Προσπάθησε μην (μπερδεύομαι) όσο ετοιμάζεις το πρόγραμμα.
- 4) Οι προσκλήσεις για το Μπαρ Μίτσβα πρέπει (στέλνω) το αργότερο μέχρι αύριο.
- 5) Στο τέλος της βάφτισης φροντίστε (δίνω) στους καλεσμένους μπομπονιέρες και γλυκά.

32. Τα παιδιά ετοίμασαν μια ομιλία για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.
α) Διαβάζουμε την ομιλία και διορθώνουμε τα γραμματικά λάθη στη συνοπτική υποτακτική παθητικής φωνής.

“

Σήμερα, Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, είναι η ιδανική στιγμή να γιορτασθεί ο πλανήτης μας, το σπίτι μας. Πρέπει να γινηθεί σαφές ότι κάθε μας πράξη έχει επιπτώσεις και να δεσμευστούμε να βελτιώσουν οι επιλογές μας: να μειωνθεί η ρύπανση, να εξοικονομηθεί ενέργεια, να ανακυκληθούν τα υλικά, να προστατευθούν τα δάση και οι θάλασσες και κάθε μορφή ζωής και να στρεφούμε σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ας εργαστούμε μαζί, ώστε να διασφαληθεί ένα υγιές και βιώσιμο μέλλον για τις επόμενες γενιές. Ας φροντίσουμε να αναγεννηθεί ο πλανήτης μας, γιατί είναι ο μόνος που έχουμε.

”

β) Συζητάμε:

- Πού δυσκολεύτηκαν τα παιδιά;
- Σε ποιους κανόνες για τον σχηματισμό των ρημάτων;
- Τι θα λέγαμε για να τα βοηθήσουμε;

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

33. Διαβάζουμε τις παρακάτω προτάσεις και παρατηρούμε τις προθέσεις με μπλε χρώμα.

Πήγαμε **προς** την παραλία για να απολαύσουμε το ηλιοβασίλεμα.

Η επιστολή **προς** τον διευθυντή έχει σταλεί και τώρα περιμένουμε απάντηση.

Η ορχήστρα συνόδευσε τη νύφη **μέχρι/ως** την εκκλησία και η τελετή κράτησε **μέχρι/ως** τις οκτώ.

Μετά τα εγκαίνια το μαγαζί ξεκίνησε να λειτουργεί κανονικά. Θα το βρεις **μετά** την τράπεζα στα δεξιά.

Κατά τη διάρκεια της γιορτής ο ουρανός φωτιζόταν συχνά από τα πυροτεχνήματα. Το βράδυ γίνονται πολλά πάρτι **κατά** μήκος της παραλίας.

34. Ανακαλύπτουμε τον κανόνα.

(α) Σημασία & Σύνταξη:

Οι προθέσεις **προς, μέχρι, ως, μετά, κατά** δηλώνουν κυρίως..... ή και ακολουθούνται από πτώση.....

(β) Με ποια άλλη σημασία χρησιμοποιούνται στις παρακάτω προτάσεις;

Τα παιδιά διοργάνωσαν μια έκθεση **προς** τιμήν της δημάρχου.

Εργάζεται **ως** διοργανώτρια γάμου.

Είμαι **κατά** των πυροτεχνημάτων, γιατί τρομάζουν τα ζώα. **Κατά** τη γνώμη μου, ο Αμίρ έχει δίκιο. Θα είμαι έτοιμη **κατά** τις δέκα.

Αγοράστε εισιτήριο διαρκείας και επισκεφτείτε μας **μέχρι** και τρεις φορές τη μέρα!

35. Αναζητάμε στο διαδίκτυο κι άλλα παραδείγματα για τις παραπάνω προθέσεις και τα καταγράφουμε.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

36. Διαβάζουμε τις παρακάτω προτάσεις και παρατηρούμε τις λέξεις με μπλε χρώμα.

Λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων, ο Μαραθώνιος 42 χιλιομέτρων ακυρώθηκε.

Η συναυλία αναβάλλεται **εξαιτίας** ασθένειας του καλλιτέχνη.

Μας χαιρέτησε θλιμμένα και βιαστικά **χωρίς** ένα χαμόγελο.

Αντί να σερβίρουμε αλκοολούχα ποτά, θα σερβίρουμε χυμούς και αναψυκτικά.

Παρά την κόυραση, αποφάσισα να έρθω τελικά.

Εκτός από εσένα, δεν ξέρω κανέναν εδώ.

Μην αποκαλύψετε ακόμα τα σχέδια για το πάρτι. **Μεταξύ** φίλων πρέπει να υπάρχει εχεμύθεια.

37. Ανακαλύπτουμε τον κανόνα.

(α) Σημασία & Σύνταξη:

Προθέσεις	Τι δηλώνουν;	Ποια πτώση τις ακολουθεί;
λόγω, εξαιτίας		
χωρίς		
αντί		
παρά		
μεταξύ		

Ποιες προθέσεις μάς δυσκολεύουν περισσότερο; Φτιάχνουμε με τη βοήθεια της/του εκπαιδευτικού προτάσεις με οικείες λέξεις και θέματα, ώστε να θυμόμαστε πιο εύκολα τη σημασία ή τη σύνταξή τους.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

(β) Διαβάζουμε το κείμενο και συμπληρώνουμε τα κενά με τις κατάλληλες προθέσεις.

μεταξύ, προς (x2), μέχρι, αντί, από, εκτός

..... ενημέρωση των συμμετεχόντων του **Φεστιβάλ Βιβλίου**:
Οι πάγκοι θα βρίσκονται τοποθετημένοι στη σειρά
του σχολείου και της πλατείας. Όσοι θα πουλάτε βιβλία
καλύτερα να τα τυλίγετε με χαρτί να χρησιμοποιείτε
πλαστική σακούλα. Θέλουμε η εκδήλωση να είναι φιλική
..... το περιβάλλον. απροόπτου το φεστιβάλ θα
έχει ξεκινήσει ήδη τις δέκα το πρωί, ενώ θα διαρκέσει
..... τις έξι το απόγευμα.

38. Συμπληρώνουμε τα κενά με τα ουσιαστικά στην κατάλληλη πτώση και φτιάχνουμε προτάσεις με νόημα.

- 1) Για την Παγκόσμια Ημέρα Κατά (κάπνισμα) θα επισκεφτεί το σχολείο μας μια πνευμονολόγος.
- 2) Μέχρι (στιγμή) όλα φαίνεται να πηγαίνουν καλά.
- 3) Η ομάδα μπάσκετ του σχολείου κέρδισε στον αγώνα εκτός (έδρα).
- 4) Μετά (εξετάσεις) θα οργανώσω στο σπίτι μου ένα μεγάλο πάρτι.
- 5) Εξαιτίας (τραυματισμός) μου δε θα τρέξω στον Μαραθώνιο.

39. Διαβάζουμε τις προτάσεις και κάνουμε αλλαγές χρησιμοποιώντας προθέσεις, όπως στο παράδειγμα.

- 1) Τα κατάφερε αμέσως. Δεν προσπάθησε καθόλου. (χωρίς)

Τα κατάφερε αμέσως χωρίς καμία προσπάθεια.

- 2) Επειδή οι ηθοποιοί απεργούν, το Εθνικό θέατρο ακύρωσε τις παραστάσεις. (λόγω)
.....
- 3) Το πάρτι συνεχίστηκε, παρότι κάποιοι διαμαρτυρήθηκαν για τη φασαρία. (παρά)
.....
- 4) Το ασανσέρ δε λειτουργεί. (εκτός)
.....

Μιλάω, διαβάζω, ακούω, γράφω...

40. Τι θα ευχηθούμε;

Κάνουμε έναν διάλογο και δίνουμε τις κατάλληλες ευχές ή απαντήσεις ανάλογα με την περίπτωση.

Περιστάσεις

Γάμος, βάφτιση, κηδεία, αποφοίτηση, απόκτηση βραβείου/επιτυχία, μελλοντικές εξετάσεις, καθυστέρηση σε ραντεβού/ μάθημα, ασθένεια, γενέθλια, ταξίδι κ.ά.

Να ζήσετε, να ευτυχήσετε!
Πάντα άξιος/άξια! Να σας ζήσει!
Τα θερμά μου συλλυπητήρια...
Συγχαρητήρια! Και εις ανώτερα!
Καλή επιτυχία!
Περαστικά και καλή ανάρρωση!
Χρόνια πολλά! Να τα εκατοστήσεις!
Να είσαι γερός/γερή!
Καλό ταξίδι! Καλή διαδρομή!

Ευχαριστώ/ Ευχαριστούμε πολύ!
Και στα δικά σας!
Να 'σαι καλά/Να 'στε καλά!
Ευχαριστούμε θερμά. Ζωή σε μας...
Μακάρι να πάνε όλα καλά!
Εύχομαι και σε εσένα ό,τι επιθυμείς!
Σ' ευχαριστώ πολύ για τις ευχές!

41. Θα έρθεις μαζί μας;

Κάνουμε έναν διάλογο και προσκαλούμε τον συμμαθητή/τη συμμαθήτριά μας σε μια κοινωνική περίπτωση. Εκείνος/Εκείνη δέχεται ή αρνείται ευγενικά.

Οργανώνω ένα πάρτι/μια εκδήλωση...
Άκουσα ότι θα έχει...
Ο δήμος/Το σχολείο μου διοργανώνει...
Θα ήθελες να έρθεις/να πάμε μαζί...;
Θα χαρώ πολύ αν έρθεις...

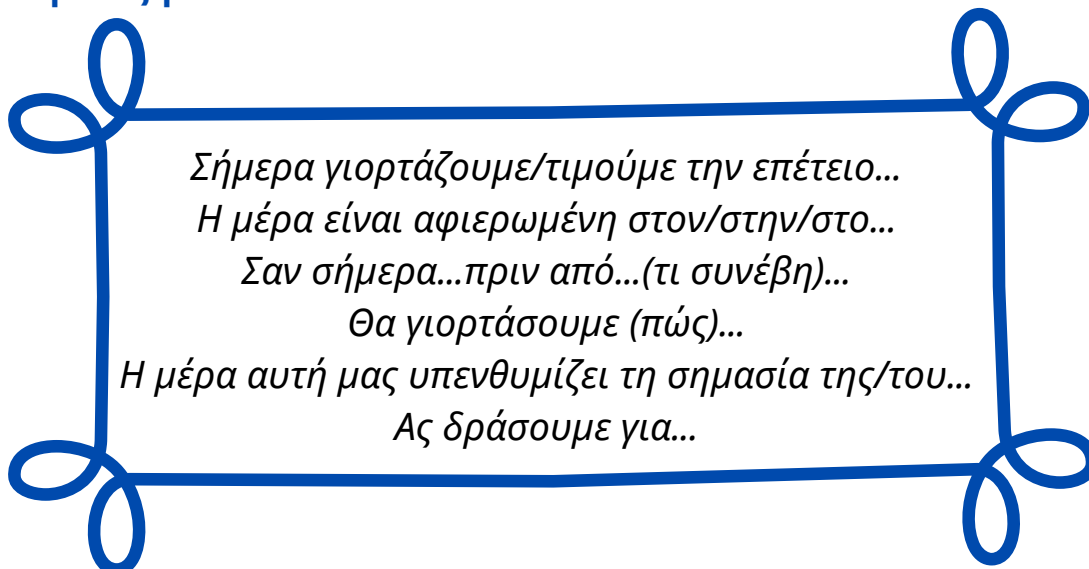
Με μεγάλη μου χαρά! Ευχαρίστως!
Τι ωραία ιδέα! Ήθελα κι εγώ...
Σ' ευχαριστώ για την πρόσκληση.
Δυστυχώς..., αλλά ευχαριστώ πολύ
που με σκέφτηκες.

Υπέροχα!// Δεν πειράζει, κανένα πρόβλημα!// Την επόμενη φορά/Του χρόνου!// Κρίμα! Δε θα είναι το ίδιο χωρίς εσένα!

42. Τι γιορτάζουμε σήμερα;

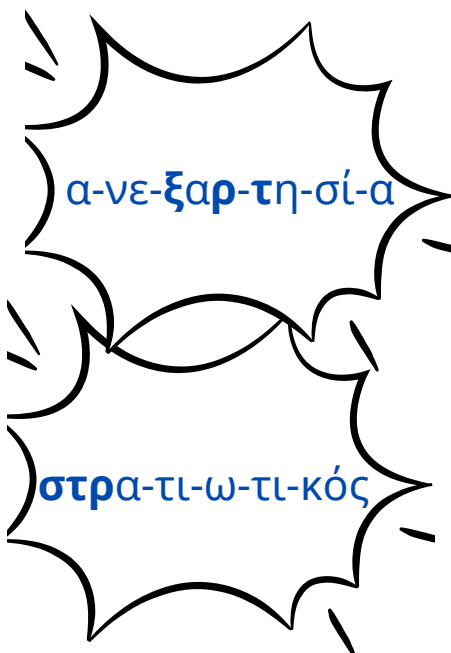
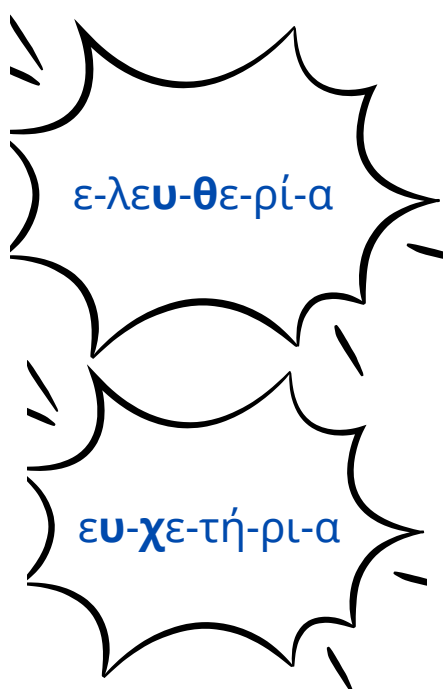
Επιλέγουμε μια εθνική επέτειο ή μια Παγκόσμια Ημέρα και μιλάμε για αυτήν στην τάξη.

Μπορούμε για βοήθεια να αναζητήσουμε πληροφορίες στο διαδίκτυο.

43. Λεξικό...προφοράς!

Προφέρω δυνατά τις παρακάτω λέξεις. Τις ηχογραφώ στο tablet. Ακούω τι είπα. Μετά ακούω τη λέξη από την καθηγήτρια/τον καθηγητή μου. Ακούγονται το ίδιο; Προσπαθώ μέχρι να προφέρω τις λέξεις σωστά.

44. Παιχνίδι ρόλων!

Ρόλος Α) Είμαι δημοσιογράφος και γράφω ένα σύντομο αφιέρωμα για τα ήθη και τα έθιμα μιας χώρας/ενός τόπου. Παίρνω συνέντευξη από κάποιον/κάποια με καταγωγή από εκεί και ζητάω πληροφορίες.

Ρόλος Β) Έχω καταγωγή από τον συγκεκριμένο τόπο, απαντώ στις ερωτήσεις της/του δημοσιογράφου, περιγράφω τα ήθη και τα έθιμα που βρίσκουμε εκεί και τα συγκρίνω με αυτά της Κύπρου.

Ρόλος Α

Πείτε μου, σας παρακαλώ...

Ήθελα να ρωτήσω...

Με ενδιαφέρει να μάθω...

Τι συμβαίνει.../Πώς γιορτάζετε (τους γάμους/τις γεννήσεις κ.ά.)...;

Ποιο είναι ένα χαρακτηριστικό έθιμο...;

Ποια είναι η εθνική σας επέτειος, πότε και πώς τη γιορτάζετε;

Σε ποιες περιοχές/Εδώ και πόσα χρόνια διατηρείται αυτό το έθιμο;

Υπάρχουν ομοιότητες και διαφορές με τις παραδόσεις της Κύπρου;

Ποιες άλλες παραδόσεις τηρείτε;

Πώς αισθάνεστε εσείς για...;

Ρόλος Β

Στην Ουκρανία/Στη Μαλαισία...,

Μια φορά τον χρόνο/Συνήθως/Στην αρχή της άνοιξης/Την 1η Μαΐου...

Σύμφωνα με την παράδοση...

Υπάρχει μια τελετή/συνήθεια/κοινή πρακτική, όπου...

Υπάρχει η πεποίθηση/ο μύθος ότι...

Εδώ και δεκαετίες.../Από την αρχαιότητα...

Όπως στην Κύπρο έτσι και.../Αντιθέτως, στην Κύπρο...

Μετά/Κατά (τη γέννηση/την αποφοίτηση/την ενηλικίωση κ.ά.)...

Αισθάνομαι ότι είναι σημαντικό/χρήσιμο...

45. Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Τέχνης, το σχολείο μας διοργανώνει ένα καλλιτεχνικό φεστιβάλ με διάφορες μορφές τέχνης (μουσική, έργα ζωγραφικής, θεατρική ή χορευτική παράσταση κ.ά.). Φτιάχνουμε ανά ομάδες μια πρόσκληση, για να καλέσουμε γονείς και φίλες/φίλους.

Θα μας βοηθήσει το σχεδιάγραμμα στην επόμενη σελίδα. Αφού γράψουμε, διαβάζουμε ξανά προσεκτικά τα κείμενά μας και κάνουμε αλλαγές με τη βοήθεια της καθηγήτριας/του καθηγητή μας. Έχει η πρόσκλησή μας σωστή πορεία; Περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες; Διαθέτει ευγενικές, σύντομες και σχετικές με την περίπτωση εκφράσεις;

46. Μετατρέπουμε την πρόσκληση σε βιντεάκι, ώστε να προσελκύσουμε περισσότερο κόσμο μέσω των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.

Πώς γράφω μια πρόσκληση; (για μια εκδήλωση, ένα κάλεσμα κ.ά.)

**Βάζω έναν τίτλο (π.χ. Πάρτι
αποφοίτησης! ή Μουσικό Φεστιβάλ!)**

Πορεία

από το πιο βασικό
(π.χ. το είδος της εκδήλωσης,
ημερομηνία)

στο δευτερεύον
(π.χ. θα χαρούμε να
σας δούμε)

Πληροφορίες

το είδος της εκδήλωσης/περίστασης (π.χ. πάρτι, παράσταση, γιορτή, γάμος, εγκαίνια), πότε και πού θα πραγματοποιηθεί (δηλαδή ακριβής ημερομηνία, χώρος και ώρα έναρξης), το όνομα του διοργανωτή/της διοργανώτριας, τι μπορεί να κάνει ο καλεσμένος/η καλεσμένη εκεί, τι χρειάζεται να φορέσει ή να φέρει μαζί του/της, γιατί είναι σημαντική η παρουσία του/της, στοιχεία επικοινωνίας, οδηγίες για να βρει τον προορισμό, τιμή εισιτηρίου...

Γλώσσα

1. Χρησιμοποιώ ευγενικές εκφράσεις με α' ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο,

π.χ. Με χαρά σας προσκαλούμε, Θα χαρούμε να μας τιμήσετε με την παρουσία σας, Σας περιμένουμε με χαρά, Με εκτίμηση

2. Χρησιμοποιώ σύντομες και περιεκτικές εκφράσεις,

π.χ. Ώρα έναρξης: 16:00, Διοργάνωση: Κεντρικό Μαθητικό Συμβούλιο, Υποβολή ενδιαφέροντος, Ανοικτό στο κοινό, Είσοδος ελεύθερη

3. Χρησιμοποιώ λέξεις/φράσεις σχετικές με την περίπτωση,

π.χ. θα τελεστεί, δράμα, εορταστική εκδήλωση, μουσική σύνθεση, μικτή χορωδία, τα έσοδα θα διατεθούν για καλό σκοπό

Γράφω, διαβάζω, μιλάω, ακούω...

47. Γράφουμε ένα άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου, όπου συγκρίνουμε τα έθιμα της Κύπρου με εκείνα της χώρας καταγωγής μας ή ενός άλλου τόπου. Πριν γράψουμε, φτιάχνουμε έναν πίνακα στο τετράδιο, για να οργανωθούμε.

(Τίτλος:)

Είναι αλήθεια ότι...

Στην Κύπρο...

Αντίθετα,...

Σε σύγκριση με...

Αντίστοιχα,...

Συμπερασματικά,...

48. Φροντίζουμε το άρθρο μας να έχει: α) τίτλο, β) σαφή οργάνωση και δομή και, γ) ενδιαφέρον και αληθές περιεχόμενο, πλούσιο σε παραδείγματα, δ) κατάλληλη γλώσσα και έκφραση.

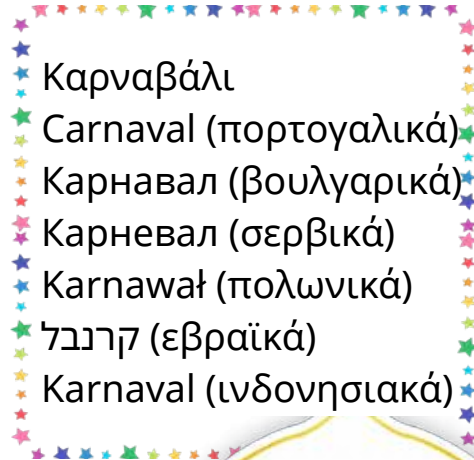
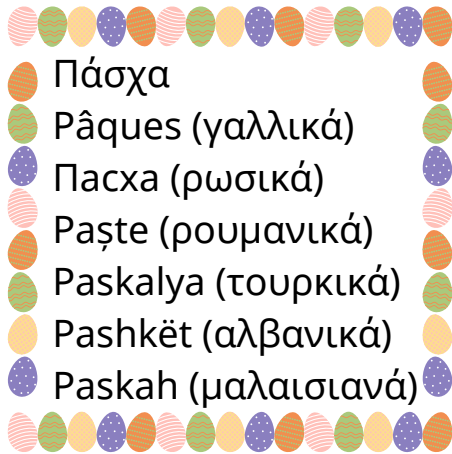

Αφού γράψουμε, διαβάζουμε προσεκτικά το άρθρο μας και κάνουμε αλλαγές με τη βοήθεια του συμμαθητή/της συμμαθήτριάς μας.
Τι μας δυσκόλεψε περισσότερο;

Μαθαίνω για τις γλώσσες και τους πολιτισμούς!

49. Βλέπουμε τις λέξεις. Τι παρατηρούμε;

Ημέρα του Αγίου Βαλεντίνου
Valentinstag (γερμανικά)
Svatý Valentýn (τσεχικά)
День святого Валентина (ουκρανικά)

Ραμαζάνι
Ramadan (αγγλικά)
Ramadán (σλοβακικά)
رمضان / رمदान (χίντι)
Ramadan (βιετναμέζικα)

50. Συμπληρώνουμε τον πίνακα με επετείους που συναντάμε στην Κύπρο και στη χώρα καταγωγής μας.

Επέτειοι στην Κύπρο	Επέτειοι στη χώρα καταγωγής μας

51. Σχεδιάζουμε ένα ημερολόγιο για την επόμενη χρονιά με γιορτές και αργίες στην Κύπρο και σε άλλες χώρες του κόσμου (Προσοχή! Κάποιες γιορτές είναι κινητές, δηλαδή αλλάζουν ημερομηνία κάθε χρόνο). Γράφουμε στα ελληνικά ή σε άλλες γλώσσες που γνωρίζουμε.

Μαθαίνω για τις γλώσσες και τους πολιτισμούς!

52. Ποιες εορταστικές εκδηλώσεις ή έθιμα ακολουθούν οι άνθρωποι σε άλλες χώρες και μέρη του κόσμου;

Γράφουμε τον αριθμό της εικόνας που ταιριάζει:

- ___ «Τελετή ενηλικίωσης» ("Bar/Bat Mitzvah") στο Ισραήλ
- ___ «Φεστιβάλ των χρωμάτων» ("Holi") στην Ινδία
- ___ πυροτεχνήματα την Πρωτοχρονιά ("Lunar New Year") στην Κίνα
- ___ σπάσιμο πιάτων σε γάμο στη Ρωσία
- ___ «Μάχη της Ντομάτας» ("La Tomatina") στην Ισπανία
- ___ «Γιορτή της μπίρας» ("Oktoberfest") στη Γερμανία
- ___ «Ημέρα των Νεκρών» ("Día de Muertos") στο Μεξικό
- ___ ρίξιμο νερού πίσω από τον ταξιδιώτη στην Τουρκία
- ___ χαιρετισμός των μεγαλύτερων ("Pagmamano") στις Φιλιππίνες

Σε ποια άλλα μέρη του κόσμου συναντάμε τα ίδια ή άλλα έθιμα;

Μπορείς να ψάξεις
και στο διαδίκτυο
για πληροφορίες.

Μαθαίνω για τις γλώσσες και τους πολιτισμούς!

53. Αναζητάμε στο διαδίκτυο και παρακολουθούμε το βίντεο με τίτλο «Τοπ 10-χριστουγεννιάτικα έθιμα» από το κανάλι cubiVox.

α) Καθώς παρακολουθούμε, σημειώνουμε ΝΑΙ ή ΟΧΙ για τις παρακάτω προτάσεις, όπως στο παράδειγμα.

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Στην Ινδία στολίζουν μπανανιές εκατομμύρια άνθρωποι.	✓	
Οι Νορβηγοί πιστεύουν ότι ο καλικάντζαρος θα τους κάνει κακό.		
Οι Μάμερς θέλουν να τρομάξουν τους φίλους τους.		
Αν η μύτη του παπουτσιού κοιτάει προς το σπίτι, η κοπέλα θα παντρευτεί.		
Ο ιστός της αράχνης φέρνει ατυχία.		
Οι Σουηδοί καίνε την κατσίκα κάθε χρόνο την ίδια μέρα και ώρα.		

Διαβάζουμε πρώτα τις προτάσεις, για να ξέρουμε τι να περιμένουμε και αναγνωρίζουμε λέξεις-κλειδιά.

β) Απαντάμε στις ερωτήσεις:

Ποιο έθιμο μας άρεσε περισσότερο και ποιο μας έκανε εντύπωση;
Γνωρίζαμε ήδη για κάποιο από αυτά;

γ) Επιλέγουμε ένα έθιμο από τα παραπάνω ή ένα άλλο έθιμο που γνωρίζουμε και συζητάμε:

- Γιατί γιορτάζουν με αυτόν τον τρόπο στο συγκεκριμένο μέρος; Τι σημασία έχει για τους ανθρώπους του το έθιμο αυτό και γιατί τους εκφράζει;

Παίζω παιχνίδια!

54. Απαντάω, ζωγραφίζω, εξηγώ!

Χωριζόμαστε σε ομάδες των 4 ατόμων. Κάθε παίκτης/παίκτρια ρίχνει το ζάρι και απαντά στην πρόκληση που της/του τυχαίνει. Συνεχίζουμε το παιχνίδι, μέχρι να έχουμε παίξει όλοι/όλες από δύο φορές!

1 2

Απαντώ!

Οι συμμαθητές/συμμαθήτριες μου θέτουν μια ερώτηση σχετικά με το ποιες γιορτές, παραδόσεις ή έθιμα ακολουθώ, πώς τις γιορτάζω κ.ά.

3 4

Ζωγραφίζω ή κάνω παντομίμα!

Ζωγραφίζω μια λέξη από την ενότητα και οι συμμαθητές/συμμαθήτριές μου προσπαθούν να τη μαντέψουν.

5 6

Εξηγώ τη λέξη!

Επιλέγω μια λέξη από την ενότητα και την εξηγώ στις συμμαθήτριες και τους συμμαθητές μου.

Αν τύχω 2 φορές τον ίδιο αριθμό...

Αναζητώ!

Οι συμμαθητές/συμμαθήτριές μου επιλέγουν μια χώρα ή έναν λαό και έχω 3 λεπτά στη διάθεσή μου να αναζητήσω ένα έθιμο ή μια παράδοσή του!

Παίζω παιχνίδια!

55. Συνέχισε την ιστορία!

Συνεργαζόμαστε όλοι μαζί και φτιάχνουμε μια ιστορία βασισμένη σε μια συγκεκριμένη γιορτή ή περίσταση. Ένας μαθητής/μια μαθήτρια ξεκινάει για 30 δευτερόλεπτα και οι υπόλοιποι/υπόλοιπες συνεχίζουν την ιστορία με τη σειρά. Μπορούμε να ακολουθήσουμε την παρακάτω δομή ή τη φαντασία μας, να βάλουμε χιούμορ ή/και να προσθέσουμε στοιχεία από τη δική μας ζωή.

Πότε εκτυλίσσεται η ιστορία;
Πού βρισκόμουν;
Σε ποια γιορτή/κοινωνική περίσταση;
Ποιοι άλλοι βρίσκονταν εκεί;
Πώς ήταν ο χώρος και η ατμόσφαιρα;

Έγινε κάτι που δεν περίμενα;
(π.χ. αστείο/ντροπιαστικό/ευχάριστο)
Πώς αντέδρασα εγώ και πώς ο κόσμος;
Τι συναισθήματα είχα;
Ποια γεγονότα ακολούθησαν;

Πώς έλυσα το πρόβλημα/
διαχειρίστηκα την κατάσταση;
Πώς με άλλαξε αυτή η εμπειρία;
Ποιο είναι το συμπέρασμα/το μήνυμα
της ιστορίας για μένα;

Ιστορία

56. Πώς γράφουμε ένα αφιέρωμα;

Διαβάζουμε το κείμενο και απαντάμε στις ερωτήσεις.

ΗΜΕΡΑ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΩΝ

Η Ημέρα των Αγνοουμένων, η οποία τιμάται στις 29 Οκτωβρίου, μας θυμίζει μία από τις πιο τραγικές σελίδες της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας. Η ημέρα αυτή είναι αφιερωμένη στη μνήμη των εκατοντάδων αγνοουμένων που χάθηκαν κατά την τουρκική εισβολή του 1974.

Μετά την τουρκική εισβολή, 1619 άνθρωποι δηλώθηκαν ως αγνοούμενοι, ανάμεσά τους στρατιώτες που υπερασπίστηκαν την πατρίδα και άμαχοι—γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι.

Η εισβολή και η συνεχιζόμενη κατοχή του βόρειου τμήματος της Κύπρου προκάλεσαν τεράστιες ανθρώπινες απώλειες και άφησαν πίσω τους ένα τραύμα που εξακολουθεί να αιμορραγεί μέχρι σήμερα. Οι οικογένειες των αγνοουμένων ζουν με την αβεβαιότητα και την ελπίδα για την ανακάλυψη της αλήθειας.

Ο Ρόλος της ΔΕΑ (Διερευνητικής Επιτροπής για τους Αγνοουμένους)

Η ΔΕΑ αποτελεί μια ανεξάρτητη επιτροπή Ελληνοκυπρίων, Τουρκοκυπρίων και διεθνών μελών που εργάζονται μαζί για τον εντοπισμό και την ταυτοποίηση λειψάνων αγνοουμένων μέσω επιστημονικών μεθόδων.

Η 29η Οκτωβρίου είναι μια ημέρα μνήμης και περισυλλογής, αλλά και μια υπενθύμιση της ανάγκης για δικαιοσύνη και για την επίλυση του ζητήματος των αγνοουμένων. Η ημέρα αυτή συμβολίζει την αποφασιστικότητα του κυπριακού λαού να μην ξεχάσει και να συνεχίσει να αγωνίζεται για την ειρήνη και την επανένωση του νησιού.

Παράχθηκε μαζί με Gemini, 05/03/2025

Μαθαίνω στα άλλα σχολικά μαθήματα!

α) Ποιες λέξεις/φράσεις του κειμένου δε γνωρίζουμε; Χρησιμοποιούμε ένα μονόγλωσσο λεξικό, για να εντοπίσουμε τη σημασία τους.

Πώς χρησιμοποιούμε ένα μονόγλωσσο λεξικό; Πρώτα βρίσκουμε τη σημασία τους μέσα από τον ορισμό τους ή από συνώνυμα. Στη συνέχεια αναζητάμε παραδείγματα χρήσης ή εκφράσεις που την εμπεριέχουν. Κάποια λεξικά αναφέρουν και σε ποιο ύφος ανήκει η λέξη, π.χ. επιστημονικό, λογοτεχνικό, διαλεκτικό ή προφορικό.

β) Ποιο ύφος έχει το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται στο κείμενο; Απλό, επίσημο, επιστημονικό, λογοτεχνικό; Γιατί;

γ) Τι πληροφορίες μας δίνει συνήθως ένα αφιέρωμα; Κρατάμε σημειώσεις:

- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____
- ☐ _____

δ) Πώς είναι οι προτάσεις του κειμένου; Σύντομες ή μεγάλες; Διαβάζουμε ξανά ένα απόσπασμα του κειμένου χωρίς δευτερεύουσες προτάσεις.

Η Ημέρα των Αγνοουμένων αποτελεί μια από τις πιο τραγικές σελίδες της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας. Η ημέρα αυτή είναι αφιερωμένη στη μνήμη των εκατοντάδων αγνοουμένων. Μετά την τουρκική εισβολή 1619 άνθρωποι δηλώθηκαν ως αγνοούμενοι, ανάμεσά τους στρατιώτες, ανάμεσά τους και άμαχοι-γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι.

Τι αλλάζει;

Γιατί σε ιστορικά κείμενα χρησιμοποιούνται συχνά δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις;

Τι άλλο χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό; Ουσιαστικά ή ρήματα; Γιατί;

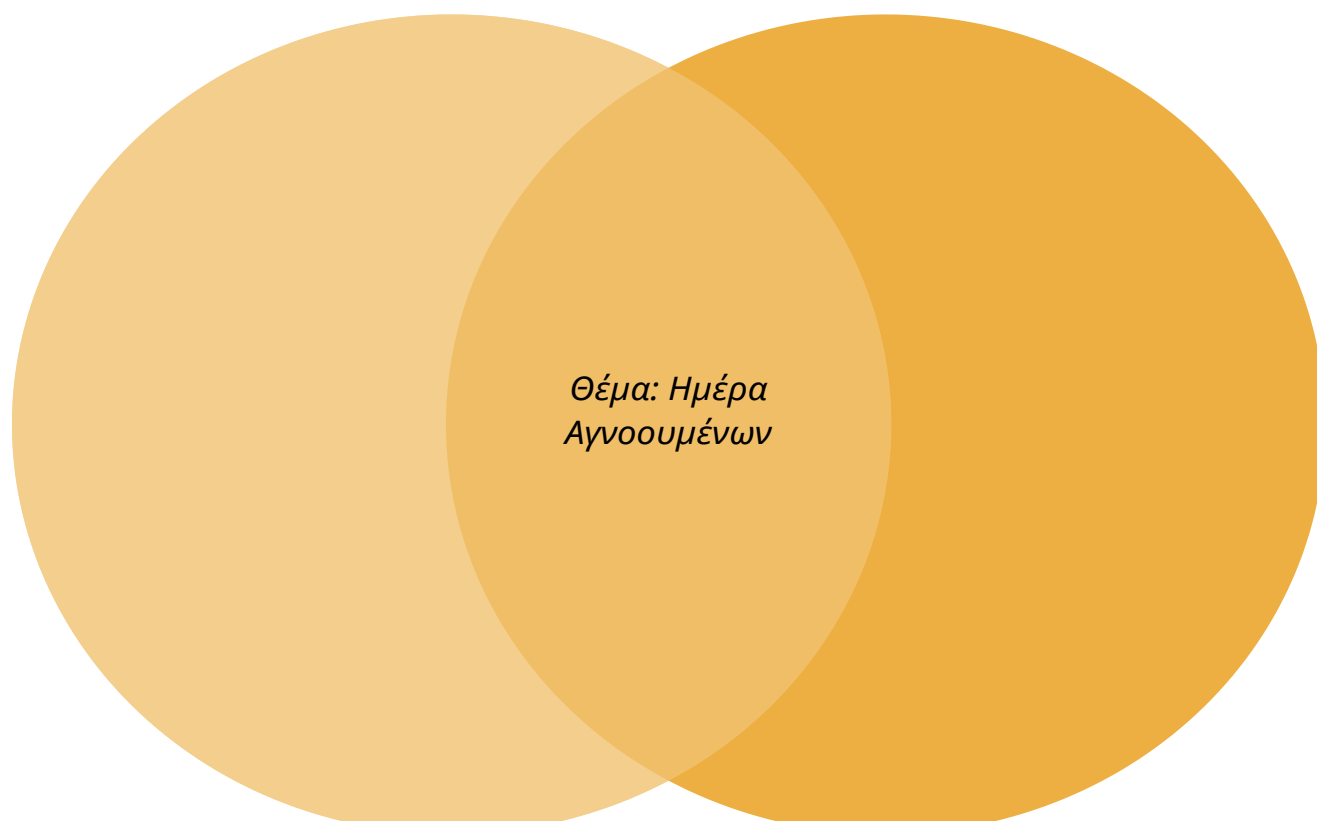

57. Αναζητάμε στο διαδίκτυο ένα βίντεο-αφιέρωμα με τίτλο «29 Οκτωβρίου | Ημέρα Αγνοουμένων Κύπρου» που δημιουργήθηκε από την Κυπριακή Κυβέρνηση και απαντάμε στις ερωτήσεις.

- (α) Τι είδους κείμενο είναι;
- (β) Ποιος είναι ο σκοπός του;
- (γ) Τι συναισθήματα μας δημιουργεί;
- (δ) Τι πληροφορίες μάς δίνει συγκριτικά με το πρώτο κείμενο;

58. Χρησιμοποιούμε το παρακάτω βέννιο διάγραμμα, για να συγκρίνουμε τα κείμενα μεταξύ τους ως προς το περιεχόμενο, τη μορφή, τη γλώσσα και τα συμπληρωματικά στοιχεία (είδος και μέγεθος γραμματοσειράς, εικόνες, μουσική κ.ά.).

Σε κάθε κύκλο γράφουμε τις διαφορές του κάθε κειμένου, ενώ στην περιοχή που οι κύκλοι επικαλύπτονται γράφουμε τα κοινά χαρακτηριστικά τους. Έτσι, βλέπουμε εύκολα τις ομοιότητες και τις διαφορές τους.

59. Συζητάμε:

- Ποιο κείμενο είναι πιο ενδιαφέρον και ελκυστικό;
- Ποιο είναι πιο λεπτομερές και κατατοπιστικό;

60. Γράφουμε ένα άρθρο-αφιέρωμα σχετικά με μια εθνική επέτειο ή μια Παγκόσμια Ημέρα και το δημοσιεύουμε στην εφημερίδα του σχολείου.

Ως προς το περιεχόμενο, αναφέρουμε σημαντικές ημερομηνίες, γεγονότα, τόπους, ανθρώπους που αφορά, γιατί είναι σημαντική κ.ά.

Ως προς τη γλώσσα, φροντίζουμε να είναι πιο επίσημη με περισσότερο ακαδημαϊκό λεξιλόγιο, ουσιαστικά, δευτερεύουσες προτάσεις κ.ά.

Θα μας βοηθήσουν το λεξικό και ορισμένες λέξεις από το κείμενο στη σελ. 47. Στο τέλος διαβάζουμε ξανά το κείμενο και κάνουμε αλλαγές με τη βοήθεια της καθηγήτριας/του καθηγητή μας.

61. Διαβάζουμε την αρχή από ένα λαϊκό παραμύθι.

Μια φορά κι έναν καιρό, ζούσε σ' ένα χωριό ένας καλός άνθρωπος, ο Μιχάλης, με τη γυναίκα του και τον γιο του. Όμως, οι καιροί ήταν δύσκολοι και δεν κατάφερνε να τα βγάλει πέρα. Αποφάσισε λοιπόν μια μέρα να ξενιτευτεί, να πάει στην Πόλη να δουλέψει. Έτσι, θα μπορούσε να στέλνει από κει χρήματα στους δικούς του. Φίλησε λοιπόν γυναίκα και παιδί, κι έφυγε για την Πόλη. Ταξίδεψε μέρες πολλές κι έφτασε κάποτε κουρασμένος. Χτύπησε τότε την πόρτα ενός αρχοντικού και ζήτησε από τον άρχοντα να τον πάρει για υπηρέτη. Εκείνος δέχτηκε κι έτσι ο Μιχάλης βρήκε σπίτι και τροφή κι άρχισε να κερδίζει χρήματα. Όλα όμως, τα έστελνε στους δικούς του. Πέρασαν δέκα χρόνια κι αποφάσισε πια να γυρίσει στο χωριό του. Αρκετά χρήματα είχε στείλει στο σπίτι του. Ήταν καιρός πια να επιστρέψει κοντά στη γυναίκα του και το παιδί του. Αποχαιρέτησε λοιπόν αποβραδís τον άρχοντα και ξεκίνησε πρωί-πρωί για το χωριό του. Δρόμο παίρνει δρόμο αφήνει και κοντά στο μεσημέρι συνάντησε μια γριούλα φορτωμένη με ξύλα.

-Γεια σου γιαγιά. Τι κάνεις;

-Τι να κάνω παλικάρι μου; Μάζεψα λίγα ξύλα για τη φωτιά.

-Άφησέ τα γιαγιά να σε βοηθήσω λίγο, είπε ο Μιχάλης στη γριούλα, βλέποντάς την κουρασμένη και ανήμπορη.

-Ο Θεός να σε έχει καλά παιδί μου, αποκρίθηκε η γριούλα.

Καθώς προχωρούσαν και λίγο πριν χωρίσουν οι δρόμοι τους η γριούλα του είπε:

-Είσαι καλός άνθρωπος. Γι' αυτό κι εγώ θα σου δώσω για δώρο τρεις πολύτιμες συμβουλές. Να τις θυμάσαι όμως! Έχεις πολύ δρόμο ακόμη για να φτάσεις στο χωριό σου. Πολλά μπορεί να σου συμβούν. Μα, αν ακολουθήσεις τις συμβουλές αυτές, τίποτα δεν έχεις να φοβηθείς...

<https://www.babades.gr/blog/post/oi-treis-simvoulos.html>

62. Με ποια φράση ξεκινάει το παραμύθι; Αναζητάμε και καταγράφουμε φράσεις με τις οποίες ξεκινούν ή τελειώνουν τα παραμύθια σε άλλες γλώσσες.

π.χ. κορεάτικα: Μια φορά, τα παλιά τα χρόνια, όταν οι τίγρεις κάπνιζαν...

63. Ποιες συμβουλές πιστεύουμε ότι δίνει η καλή γιαγιά στον Μιχάλη;

64. Ακούμε τη συνέχεια του παραμυθιού και συζητάμε:

Ηχητικό αρχείο 2

- Μας άρεσε; Γιατί;
- Ποια μηνύματα πιστεύουμε ότι μεταφέρει το παραμύθι;
- Ποια χαρακτηριστικά στοιχεία που έχουν συνήθως τα λαϊκά παραμύθια, π.χ. τύχη, μεταφυσικά στοιχεία, εντοπίζουμε;
- Τι μας αποκαλύπτει το παραμύθι για τις αντιλήψεις του λαού αυτού;

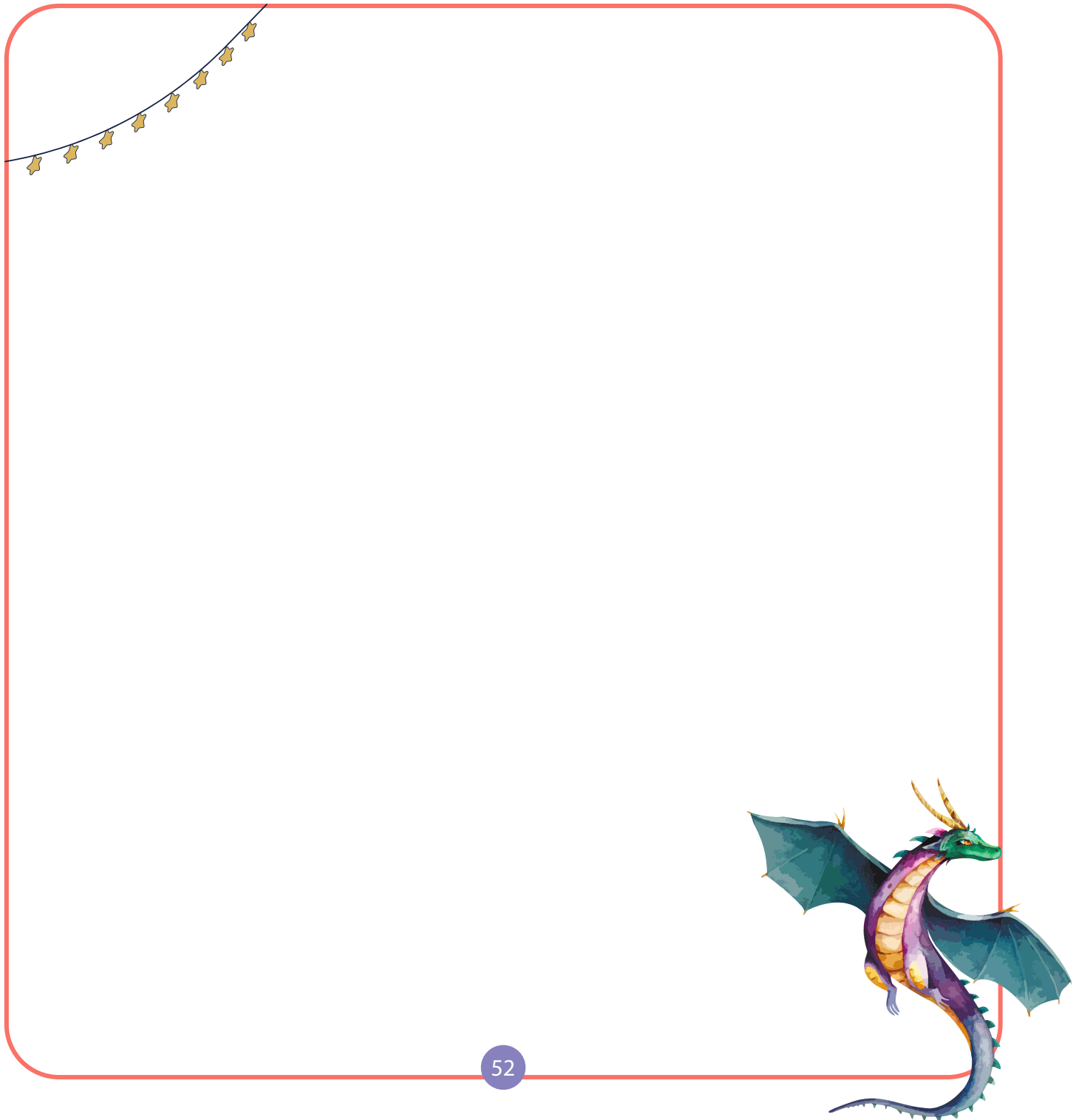

65. Μια φορά κι έναν καιρό...

Επιλέγουμε μία από τις παρακάτω δύο εναλλακτικές δραστηριότητες.

α) Βρίσκουμε ένα παραμύθι από μια άλλη χώρα και το παρουσιάζουμε στην τάξη. Αφηγούμαστε την πλοκή και εξηγούμε το μήνυμα που μεταφέρει, τα πολιτισμικά στοιχεία που μας αποκαλύπτει για τον συγκεκριμένο λαό και γιατί το θεωρούμε σημαντικό.

β) Γράφουμε ένα δικό μας παραμύθι ή άλλου είδους λογοτεχνικό κείμενο, το οποίο μεταφέρει ένα σημαντικό μήνυμα για τις ανθρώπινες σχέσεις.

66. Διαλέγουμε μια από τις παρακάτω ιδέες και γινόμαστε δημιουργικοί και δημιουργικές.

Γινόμαστε εθνογράφοι!

Επιλέγουμε ένα έθιμο από όποια χώρα ή πολιτισμό θέλουμε και φτιάχνουμε ένα μικρό ντοκιμαντέρ. Αφηγούμαστε την ιστορία του, το περιγράφουμε, παίρνουμε συνεντεύξεις από ανθρώπους που το τηρούν και εξηγούμε τη σημασία του.

Γινόμαστε δημιουργοί παιχνιδιού!

Μαζεύουμε πληροφορίες για διάφορα ήθη και έθιμα, εθνικές εορτές και παραδόσεις από όλον τον κόσμο και φτιάχνουμε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι γνώσεων.

Γινόμαστε συγγραφείς!

Φτιάχνουμε ένα κόμικ, στο οποίο αφηγούμαστε τη φανταστική εμπειρία ενός παιδιού από μια γιορτή ή εκδήλωση. Την παρουσιάζουμε με χιούμορ, απεικονίζουμε τις δυσκολίες και ό,τι άλλο θέλουμε.

67. Ακούμε και τραγουδάμε!

Ηχητικό αρχείο 3

Σύντομα γιορτάζω,
ένα πάρτι ετοιμάζω,
όμως όλα με αγχώνουν,
τα λεφτά μου μού τελειώνουν.
Πρέπει τον χώρο να στολίσω,
μουσική να αναζητήσω,
πιατέλες με σνακ να εμφανίσω.
Ποιους φίλους να κεράσω;
Κι αν κάποιον τον ξεχάσω;
Σε λίγες μέρες είναι η γιορτή,
αλλά νιώθω μια ανοιχτή πληγή.
«Πρέπει», λένε, «να χαρώ πολύ»,
μα η σκέψη με μελαγχολεί.

Σε πάρτι, ορκωμοσίες,
σε γάμους και κηδείες,
από όλες τις θρησκείες,
ζω καινούριες εμπειρίες.

Μα όταν φτάνει πια η μέρα,
γέλια γεμίζουν τον αέρα.
Οι φίλοι μού χαμογελούν,
τη θλίψη μου την ξεγελούν.
Τώρα το καταλαβαίνω πια.
Μπαρ μίτσβα, Ραμαντάν
έθιμα από Πακιστάν,
Ταϊβάν κι Αφγανιστάν.
Κάθε έθιμο έχει αξία,
δίνει στη ζωή μας σημασία.
Είναι οι στιγμές μας οι κοινές,
οι μνήμες που χτίζονται γερές,
και αύριο θα θυμάμαι ζωηρές.

68. Γράφουμε μαζί ένα δικό μας ποίημα ή τραγούδι για ένα έθιμο ή μια παράδοση.

Πάμε λίγο ακόμη!

Πώς τα πήγες; Βλέπεις τις εργασίες σου, επιλέγεις εκείνες που θέλεις και τις βάζεις στο portfolio σου. Μετά, γράφεις τι έμαθες στον παρακάτω πίνακα:

Πολύ καλά!

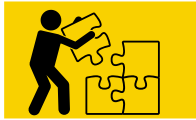
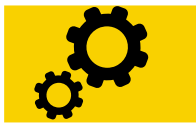
Μια χαρά!

Καλούτσικα!

Μπορώ πολύ πιο καλά!

Φωτογραφικό Υλικό:

1. Φωτογραφία Παρέλασης, σελ.1 από το αρχείο της Δρος Αθηνάς Μιχαηλίδου, Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
2. Φωτογραφία 8, σελ.6 από το αρχείο της Δρος Αθηνάς Μιχαηλίδου, Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
3. Φωτογραφία με συγκέντρωση εργαζομένων, σελ.9, Κάτια Χριστοδουλίδου/ΚΥΠΕ
4. Φωτογραφία 5, σελ.21, CheckInCyprus
5. Φωτογραφία σελ.39, Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

αβ
γ

10. Πώς επικοινωνούμε ψηφιακά;

Μαθαίνω πώς να μαθαίνω!

1. Παρακολουθώ το βίντεο: <https://tinyurl.com/intro-mme>

α) Ποια μέσα μαζικής επικοινωνίας αναγνωρίζω;

Μέσα μαζικής επικοινωνίας

β) Παρακολουθώ ξανά το βίντεο και γράφω στον πίνακα τα παραδοσιακά (παλαιότερα) μέσα και τα ψηφιακά (νεότερα) μέσα επικοινωνίας.

Παραδοσιακά μέσα επικοινωνίας	Ψηφιακά μέσα επικοινωνίας

Εσύ ποια μέσα χρησιμοποιείς περισσότερο;

2. Αντιστοιχίζω τις λέξεις με τους ορισμούς τους.

1. διαδίκτυο	β	α. Συσκευή που λαμβάνει και αναπαράγει ήχο.
2. κινητό τηλέφωνο		β. Παγκόσμιο σύστημα διασυνδεδεμένων δικτύων υπολογιστών.
3. ιστοσελίδα		γ. Συσκευή που χρησιμοποιείται για επικοινωνία και μπορεί να πραγματοποιεί κλήσεις και να στέλνει μηνύματα.
4. τηλεόραση		δ. Συσκευή που λαμβάνει και αναπαράγει εικόνα και ήχο.
5. ραδιόφωνο		ε. Σελίδα με πληροφορίες (κείμενο, εικόνες, βίντεο, ήχο) που βρίσκεται στο διαδίκτυο.

Μαθαίνω πώς να μαθαίνω!

3. α) Συζητάμε στην τάξη τι γνωρίζουμε για τις ακόλουθες λέξεις: εφαρμογή, διαδικτυακός εκφοβισμός (cyberbullying), τηλεδιάσκεψη, ιστολόγιο (blog), ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email), παρουσιαστής

Σημειώνω τις νέες λέξεις και φράσεις στο **Λεξικό της Τάξης** στα ελληνικά και σε άλλες γλώσσες που ξέρω!

β) Χρησιμοποιώ τέσσερις (4) από τις πιο πάνω λέξεις σε δικές μου προτάσεις και φτιάχνω ένα κείμενο 40-50 λέξεων.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Σβήνω τη λέξη που δεν ταιριάζει σε κάθε περίπτωση.

παράδειγμα: τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδα, ~~υπολογιστής~~

Δεν ταιριάζει ο υπολογιστής, γιατί οι άλλες λέξεις είναι παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης.

α) κινητό τηλέφωνο, υπολογιστής, τηλεόραση, εφημερίδα, τάμπλετ

β) διαδίκτυο, σύνδεση, σήμα, τηλεθεατής, κωδικός

γ) παρουσιαστής, ρεπόρτερ, άρθρο, ρεπορτάζ, τηλεχειριστήριο

δ) εφαρμογή, προγραμματισμός, αλγόριθμος, τηλεοπτική σειρά, κώδικας

ε) πληκτρολόγιο, ποντίκι, ιστολόγιο, ιστοσελίδα, email

4: απαντήσεις - 4: απαντήσεις
(α) τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδα, υπολογιστής
(β) κινητό τηλέφωνο, υπολογιστής, τηλεόραση, εφημερίδα, τάμπλετ
(γ) διαδίκτυο, σύνδεση, σήμα, τηλεθεατής, κωδικός
(δ) εφαρμογή, προγραμματισμός, αλγόριθμος, τηλεοπτική σειρά, κώδικας
(ε) πληκτρολόγιο, ποντίκι, ιστολόγιο, ιστοσελίδα, email

5. Ώρα για εξάσκηση! Μελετάμε το λεξιλόγιο ομαδικά στην τάξη, αλλά και στο σπίτι με τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) <https://tinyurl.com/leksilogio1>

β) <https://tinyurl.com/leksilogio2>

6. Διαβάζω τους πιο κάτω διαλόγους και μετά απαντώ στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Διάλογος 1: Χαμένη κλήση

Αντρέας: Καλημέρα! Πήρα τη Σοφία, αλλά...

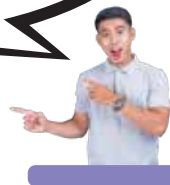
Γιάννης: Τι έγινε;

Αντρέας: Κλασικά... «Ο συνδρομητής που καλέσατε δεν είναι διαθέσιμος, παρακαλώ αφήστε το μήνυμά σας μετά τον χαρακτηριστικό ήχο».

Γιάννης: Μάλλον έχει το κινητό της απενεργοποιημένο.

Αντρέας: Αχ, αυτή η Σοφία... Μια ζωή ή θα το έχει κλειστό ή θα μιλά και θα είναι κατειλημμένο!

Για να καταλάβω ένα κείμενο, ψάχνω να βρω τις **λέξεις-κλειδιά**. Αν έχω άγνωστες λέξεις, προσπαθώ να καταλάβω το νόημα από τα **συμφραζόμενα**, ψάχνω στο λεξικό ή ζητώ βοήθεια!

Διάλογος 2: Δεν έχω μονάδες

Μαρία: Γιατί δε με πήρες πίσω;

Γιώργος: Προσπάθησα, αλλά μου έλεγε διαρκώς ότι το υπόλοιπό μου δεν επαρκεί για την πραγματοποίηση αυτής της κλήσης.

Μαρία: Οχι! Δεν έχεις μονάδες δηλαδή;

Γιώργος: Ναι...και κλείνει αμέσως... Πρέπει να βάλω κάρτα!

Διάλογος 3: ΜΜΕ και βία

Άννα: Αφήνεις τον μικρό να βλέπει κινούμενα σχέδια;

Κατερίνα: Όχι όλα... Τα κινούμενα σχέδια σε κάποια κανάλια έχουν πολλές σκηνές βίας.

Άννα: Συμφωνώ. Τα ΜΜΕ γενικά έχουν πολλές σκηνές βίας πλέον...

Διάλογος 4: Σάββατο βράδυ

Κώστας: Θα βγεις απόψε;

Έλενα: Όχι, θα καθήσω στο σπίτι και θα δω καμιά ταινία στην τηλεόραση.

Κώστας: Κι εγώ! Μετά λέω να σερφάρω λίγο στον υπολογιστή μου, έχω αγοράσει και ένα καινούριο παιχνίδι, θέλω να το δοκιμάσω!

Διάλογος 5: Κριτική στα ΜΜΕ

Πέτρος: Είδες τις ειδήσεις χθες το βράδυ;

Νίκος: Όχι! Είμαι γενικά πολύ δυσαρεστημένος από τα προγράμματα που προβάλλονται στην τηλεόραση και με τις τόσες διαφημίσεις κάθε μισή ώρα.

Πέτρος: Ναι, αλλά τα ΜΜΕ προσφέρουν γρήγορη και άμεση ενημέρωση. Όσο για τις διαφημίσεις...πρέπει να έχουν και έσοδα!

Νίκος: Ίσως, αλλά ένα κανάλι πρέπει να έχει και τηλεθεατές...κι εμένα με έχουν χάσει!

α) Αντιστοιχίζω τον κάθε διάλογο με μία εικόνα, όπως στο παράδειγμα.

				
Διάλογος 1				

Σημείωση: Οι φωτογραφίες της άσκησης θα έχουν έχουν παραχθεί με ChatGPT 4o.

β) Ποιος το είπε; Ξαναδιαβάζω τους διαλόγους και γράφω ποιος αναφέρει τα πιο κάτω λόγια, όπως στο παράδειγμα.

Ποιος αναφέρει...	
1. ...ότι πιθανόν ο παραλήπτης του τηλεφωνήματος έχει κλειστό το κινητό;	Ο Γιάννης (διάλογος 1)
2. ...ότι θα ήθελε να μείνει στο σπίτι τη νύχτα για να δει κάτι στην τηλεόραση;	
3. ...ότι δεν έχει αρκετό υπόλοιπο στο τηλέφωνό του;	
4. ...ότι πολλά παιδικά προγράμματα είναι ακατάλληλα κάποιες φορές;	
5. ...ότι τα μέσα ενημέρωσης έχουν ταχύτητα και αμεσότητα, αλλά υπάρχουν και εμπορικά κριτήρια;	
6. ...ότι δε θέλει να βλέπει πια τηλεόραση;	

7. Ακούμε τους ηχογραφημένους διαλόγους, συνεργαζόμαστε και συζητάμε ομαδικά τις απαντήσεις στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Διαβάζω πρώτα τις ερωτήσεις και κρατώ σύντομες σημειώσεις με λέξεις-κλειδιά δίπλα από τις ερωτήσεις, καθώς ακούω τον διάλογο.

Ηχητικό αρχείο 1

α) Διάλογος 1: Προβλήματα με το κινητό

- Τι πρόβλημα έχει αρχικά η Χαρά;
- Τι σκέφτεται να κάνει ο Λουκάς;
- Ποια η γνώμη τους για την εξάρτηση από τα κινητά;
- Ποια είναι η δική σου γνώμη γι' αυτό;

β) Διάλογος 2: Η τηλεόραση σήμερα

- Τι προτιμά να παρακολουθεί η οικογένεια στην τηλεόραση;
- Ποια είναι η γνώμη της μαμάς για τις διαφημίσεις στην τηλεόραση;
- Εσύ τι προτιμάς να βλέπεις;

γ) Διάλογος 3: Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

- Ποια είναι τα αγαπημένα μέσα κοινωνικής δικτύωσης των παιδιών;
- Ποια αρνητική πλευρά των κοινωνικών μέσων αναφέρει η Άννα;
- Ποιο πρόβλημα αναφέρει ο Γιώργος;
- Εσύ έχεις βιώσει ανάλογα προβλήματα;

8. Τώρα που έχουμε βελτιωθεί στα ελληνικά, μπορούμε να απαντήσουμε σε ερωτήσεις ανοικτού τύπου; Χρησιμοποιώ τις στρατηγικές που έχω μάθει πριν, κατά τη διάρκεια και αφού παρακολουθήσω τα βίντεο από ένα κεντρικό δελτίο ειδήσεων στην Ελλάδα και απαντώ στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

- <https://tinyurl.com/tilekpaideusi1>

- <https://tinyurl.com/tilekpaideusi2>

1. Ποια προβλήματα της τηλεκπαίδευσης μπορείς να βρεις από τα δύο βίντεο;
2. Έξησες ανάλογα προβλήματα την περίοδο της καραντίνας στην Κύπρο ή στη χώρα σου;
3. Τι λύσεις μπορούμε να δώσουμε;

Παρακολουθώ προσεκτικά τα βίντεο και **κρατώ σημειώσεις**. Μπορώ να δω τα βίντεο όσες φορές χρειαστεί!

Προσοχή! Κάποιες φορές οι πληροφορίες δεν μας δίνονται **άμεσα**, αλλά πρέπει να τις καταλάβουμε πίσω από τα λόγια κάποιου!

9. Ακούμε ακόμα δύο αποσπάσματα από δελτία ειδήσεων (Ηχητικό αρχείο 2), συνεργαζόμαστε και απαντάμε προφορικά στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Ηχητικό αρχείο 2

α) Απόσπασμα 1: Νέα τεχνολογία

- Πού ανακοινώθηκε η νέα τεχνολογία;

-
- Ποια είναι η νέα τεχνολογία που ανακοινώθηκε;

-
- Γράψτε ένα πιθανό όφελός της.
-

β) Απόσπασμα 2: Cybersecurity

- Γράψτε έναν κίνδυνο του διαδικτύου που αναφέρεται στο απόσπασμα.

-
- Γράψτε ένα μέτρο που πρέπει να πάρουμε για να προστατευτούμε.
-

10. (α) Ακούμε πάλι το Ηχητικό αρχείο 2 (Απόσπασμα 1: Νέα τεχνολογία) και σημειώνω **ΝΑΙ** αν η πληροφορία υπάρχει και **ΟΧΙ** αν δεν υπάρχει.

Απόσπασμα 1: Νέα τεχνολογία	ΝΑΙ / ΟΧΙ
1. Η νέα εφαρμογή παρουσιάστηκε σε τεχνολογική έκθεση στην Ιταλία.	
2. Η εφαρμογή ονομάζεται <i>ConnectAll</i> .	
3. Η εφαρμογή λειτουργεί καλά μόνο σε περιοχές με δυνατό σήμα.	
4. Η εφαρμογή μπορεί να βοηθήσει στην τηλεδιάσκεψη και στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.	

(β) Ακούμε πάλι το Ηχητικό αρχείο 2 (Απόσπασμα 2: *Cybersecurity*) και σημειώνω **ΝΑΙ** αν η πληροφορία υπάρχει και **ΟΧΙ** αν δεν υπάρχει.

Απόσπασμα 2: Cybersecurity	ΝΑΙ / ΟΧΙ
1. Οι αρχές προειδοποιούν ότι τα περιστατικά κυβερνοεγκλήματος είναι περισσότερα σήμερα.	
2. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία δέχονται περισσότερο cyberbullying.	
3. Πρέπει να χρησιμοποιούμε εύκολους και σύντομους κωδικούς πρόσβασης.	
4. Δεν πρέπει να πατάμε όλους τους συνδέσμους που συναντάμε στο διαδίκτυο.	

Είναι καλό να **διαβάζω τις ερωτήσεις** πρώτα και, όταν ακούω το κείμενο, **σημειώνω τα στοιχεία** που μου φαίνονται **σημαντικά**.

11. Συζητάμε τα θέματα που ακούστηκαν και εκφράζουμε τις δικές μας απόψεις και εμπειρίες.

♦ Χώρος για σημειώσεις!

Τι σημαίνει;

12. Βάζω τις λέξεις και τις φράσεις στην κατάλληλη στήλη.

εξάρτηση, cyberbullying, τηλεκαπαίδευση, επικοινωνία με φίλους, υποκλοπή στοιχείων, άμεση ενημέρωση, παραπληροφόρηση, αποξένωση ανθρώπων, κοινωνικοποίηση, απομόνωση, χάνουμε τον χρόνο μας, εμπλουτίζουμε τις γνώσεις μας	
Θετικά στοιχεία τεχνολογίας	Αρνητικές συνέπειες τεχνολογίας
	εξάρτηση,

Αν έχω άγνωστες λέξεις, συμβουλευόμαι τις σημειώσεις μου, το λεξικό ή ρωτάω!
Γράφω τις καινούριες λέξεις και τις χρησιμοποιώ συχνά για να τις μάθω!

13. α) Συμπληρώνω τα κενά χρησιμοποιώντας τις λέξεις της ενότητας που υπάρχουν στο πλαίσιο, όπως στο παράδειγμα.

διαδίκτυο, μήνυμα, εκπομπή, σύνδεση, ~~κινητό~~, τηλεόραση, πληροφορική, εφαρμογή, ρεπορτάζ, κάμερα, οθόνη

παράδειγμα: Το κινητό μου δεν έχει σήμα και δεν μπορώ να σε καλέσω.

- (1) Έλα λίγο πιο κοντά, δε σε βλέπω καλά στην _____ του υπολογιστή.
- (2) Η _____ μου έχει ραγίσει και δε βλέπω τίποτα στο κινητό πια.
- (3) Χθες παρακολούθησα μια πολύ ενδιαφέρουσα ομιλία στο _____ για την κλιματική αλλαγή.
- (4) Σου έστειλα ένα _____ στο Viber, το είδες;
- (5) Η _____ «MasterChef» έχει πολύ μεγάλη τηλεθέαση.
- (6) Η _____ κόπηκε και δεν μπορούσα να μπω στην πλατφόρμα.
- (7) Το σημερινό _____ για τη φωτιά στο δάσος ήταν συγκλονιστικό.
- (8) Κάνουμε _____ στο σχολείο και μαθαίνουμε για τους υπολογιστές.
- (9) Άνοιξε την _____ να παρακολουθήσουμε τις ειδήσεις.
- (10) Κατέβασα μια καινούρια _____ για να οργανώσω το πρόγραμμά μου.

Επιλέγω πέντε (5) λέξεις από την προηγούμενη άσκηση και δημιουργώ δικές μου προτάσεις.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings on the paper.

(ι) Οι περισσότεροι νέοι ενημερώνονται πλέον από το διαδίκτυο και τα κοινωνικά δίκτυα.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

Για να εκφράσουμε **αιτία** και **αποτέλεσμα**, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε συγκεκριμένες φράσεις

Κάποιες από αυτές τις λέξεις/φράσεις είναι οι ακόλουθες.

Φράση	Χρήση	Παράδειγμα
...λόγω του/της...	Δίνει την αιτία.	Η τηλεκπαίδευση έχει αυξηθεί λόγω της πανδημίας.
...ως συνέπεια...	Δίνει το αποτέλεσμα.	Πολλοί νέοι είναι εξαρτημένοι από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ως αποτέλεσμα έχουν προβλήματα στις κοινωνικές τους σχέσεις.
...οδηγεί σε...	Το Α μάς πάει στο Β.	Πολλοί οδηγοί χρησιμοποιούν κινητά τηλέφωνα καθώς οδηγούν, γεγονός που οδηγεί σε αύξηση των ατυχημάτων.
...προκαλεί...	Το Α μάς πάει στο Β.	Η πολύωρη χρήση του διαδικτύου προκαλεί εθισμό.
...οφείλεται σε...	Το Β είναι η αιτία του Α.	Η αύξηση των ατυχημάτων οφείλεται στη χρήση των κινητών τηλεφώνων την ώρα της οδήγησης.

15. Συνδέω τις πιο κάτω προτάσεις χρησιμοποιώντας λέξεις/φράσεις όπως: οδηγεί σε, οφείλεται σε, η αιτία είναι ότι, ως αποτέλεσμα, λόγω αυτού...

παράδειγμα:

Τα κοινωνικά δίκτυα προβάλλουν συχνά προβληματικές σκηνές. Οι νέοι έχουν πολλές εκρήξεις βίας.

= Τα κοινωνικά δίκτυα προβάλλουν συχνά προβληματικές σκηνές, με αποτέλεσμα οι νέοι να έχουν πολλές εκρήξεις βίας.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

1. Η χρήση των κινητών τηλεφώνων κατά τη διάρκεια της οδήγησης αυξάνεται. Τα ατυχήματα στους δρόμους αυξάνονται.

2. Ο κόσμος χρησιμοποιεί το διαδίκτυο. Η επικοινωνία γίνεται πιο εύκολη.

3. Πολλοί νέοι είναι εξαρτημένοι από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Έχουν προβλήματα στις κοινωνικές τους σχέσεις.

4. Η τηλεκπαίδευση έχει αυξηθεί. Η πανδημία που ξέσπασε.

5. Τα κανάλια προβάλλουν πολλές διαφημίσεις. Πρέπει να έχουν κέρδη.

6. Υπάρχει μεγάλη ζήτηση για προγραμματιστές. Οι μισθοί τους είναι υψηλοί.

7. Η τεχνολογία εξελίσσεται γρήγορα. Η ζωή μας αλλάζει συνεχώς.

16. Επιλέγω μία (1) από τις πιο πάνω προτάσεις και τη χρησιμοποιώ, ώστε να εκφράσω τις απόψεις μου σε μια παράγραφο (50 λέξεις).

Για να εκφράσω την άποψή μου μπορώ να χρησιμοποιήσω φράσεις όπως: **πιστεύω πως, θεωρώ/νομίζω ότι, η άποψή μου είναι πως, έχω την άποψη/γνώμη πως...**

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

17. Συμπληρώνω τις προτάσεις, ώστε να φαίνεται η σχέση αιτίας-αποτελέσματος.

παράδειγμα: Δε διάβασα για το διαγώνισμα και αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην τα πάω πολύ καλά.

Μπορείς να χρησιμοποιήσεις τα εξής:
**επειδή, λόγω, οφείλεται σε,
με αποτέλεσμα να, έτσι, αφού,
για τον λόγο αυτό...**

1. Δεν μπορούσα να συνδεθώ στην πλατφόρμα, _____
2. Η εκπομπή περιείχε πολλές σκηνές βίας, _____
3. Οι μαθητές/μαθήτριες δεν μπήκαν στο μάθημα σήμερα, _____
4. Υπήρξε τεχνικό πρόβλημα με το διαδίκτυο, _____
5. Ο ήχος στην τηλεδιάσκεψη ήταν πολύ κακός, _____
6. Πολλοί νέοι χρησιμοποιούν καθημερινά τα κοινωνικά δίκτυα, _____
7. Η κακή εικόνα των ΜΜΕ _____
8. Η χρήση κινητών στις αίθουσες _____
9. Η αύξηση της βίας στα κινούμενα σχέδια _____

18. Συμπληρώνω το κείμενο με τις κατάλληλες λέξεις/φράσεις αιτίου-αποτελέσματος που έχω μάθει. Προσπαθώ να γράψω διαφορετική φράση σε κάθε κενό.

Η τεχνολογία έχει αλλάξει τη ζωή μας. _____, μπορούμε να επικοινωνούμε με ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Δυστυχώς υπάρχουν και αρνητικά στοιχεία αυτής της ανάπτυξης. Η εξάρτηση από το διαδίκτυο _____ σε προβλήματα ψυχικής υγείας. _____ πρέπει να χρησιμοποιούμε την τεχνολογία με υπευθυνότητα. Το διαδίκτυο παίζει σημαντικό ρόλο και στην ενημέρωση και την επιμόρφωση. _____ είναι σημαντικό να έχουμε κριτική στάση απέναντι στη χρήση του.

19. Διαβάζω το πιο κάτω άρθρο.

Πώς καταλαβαίνουμε ένα κείμενο που διαβάζουμε για πρώτη φορά;

Αυτή η μαγική εικόνα

Στην Ελλάδα, η τηλεόραση ξεκινά το 1966. Υπήρχε μόνο ένα κανάλι και λίγα σπίτια είχαν τηλεόραση. Όσοι την είχαν, ένιωθαν ότι ήταν σαν να έχουν «σινεμά στο σπίτι».

Παλιά, πολλοί άνθρωποι έβλεπαν τηλεόραση μαζί, στα καφενεία ή σε σπίτια φίλων. Σήμερα, ζούμε σε μια εποχή όπου υπάρχουν πολλά κανάλια και η τηλεόραση έχει αλλάξει πολύ.

Σχεδόν όλα τα σπίτια στις δυτικές χώρες έχουν τουλάχιστον μία τηλεόραση. Πολλές οικογένειες έχουν δύο ή και τρεις συσκευές, σε διαφορετικά δωμάτια του σπιτιού.

Αυτό δείχνει πόσο σημαντική είναι η τηλεόραση στη ζωή μας. Δεν μας ψυχαγωγεί μόνο, αλλά μας ενημερώνει, μας εκπαιδεύει, και μας δείχνει τι είναι «μόδα» σε κάθε εποχή.

Εμείς, οι τηλεθεατές/τηλεθεάτριες, περνάμε τουλάχιστον δύο ώρες την ημέρα μπροστά στην τηλεόραση. Τη θεωρούμε το πιο σημαντικό μέσο διασκέδασης. Μιλάμε για τις εκπομπές της και νιώθουμε ότι ξέρουμε τους ανθρώπους που βλέπουμε στην οθόνη.

Όμως, ο κόσμος της τηλεόρασης δεν είναι πάντα αληθινός. Είναι γεμάτος υπερβολή, χαρά ή θλίψη που δεν είναι πραγματικές. Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε όταν δε μας αρέσει κάτι, είναι να αλλάξουμε κανάλι ή να σβήσουμε την οθόνη.

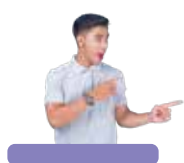
Γι' αυτό, ας χρησιμοποιήσουμε την τηλεόραση όχι μόνο για διασκέδαση, αλλά και για γνώση και επικοινωνία με τον κόσμο γύρω μας.

(διασκευή - προσαρμοσμένο κείμενο για επίπεδο B1)

Αυθεντικό κείμενο:

Χρύσα Παϊδούση, περ. «Ερευνητές», εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 23/11/2002

Πηγή: https://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2298/Neoelliniki-Glossa_B-Gymnasiou_html-empl/en6_2.html

Για άγνωστες λέξεις μπορώ να χρησιμοποιήσω και το διαδικτυακό λεξικό Τριανταφυλλίδη:

<https://tinyurl.com/ellinikoleksiko>

Ποια είναι τα βήματα που ακολουθώ
όταν έχω να διαβάσω ένα κείμενο για πρώτη φορά;

Βήμα 1ο: Διαβάζω τον **τίτλο** και βλέπω πόσες παραγράφους έχω (τις αριθμίζω στο περιθώριο).

Βήμα 2ο: Βρίσκω ποιος έγραψε το κείμενο, δηλαδή τον **πομπό**. Βρίσκεται συνήθως στο τέλος ή στην αρχή.

Βήμα 3ο: Βρίσκω σε ποιον απευθύνεται το κείμενο (οι ιδέες του κειμένου), δηλαδή τον **δέκτη** του κειμένου. Ο δέκτης μπορεί να είναι ο αναγνώστης, ο ακροατής, όλοι εμείς, αυτός που ενδιαφέρεται για το περιεχόμενο του κειμένου.

Βήμα 4ο: Κατανοώ τον **σκοπό**/το **μήνυμα** του κειμένου.

Βήμα 5ο: Αναγνωρίζω το **κειμενικό είδος** του κειμένου (άρθρο, επιστολή, ομιλία).

Κατά την πρώτη ανάγνωση:

- Κάνω όλα τα πιο πάνω βήματα.
- Υπογραμμίζω άγνωστες λέξεις και προσπαθώ να καταλάβω τι σημαίνουν από τα συμφραζόμενα (από το νόημα του κειμένου).

Έπειτα **διαβάζω τις ερωτήσεις** που πρέπει να απαντήσω και προχωρώ σε δεύτερη ανάγνωση του κειμένου.

Κατά τη δεύτερη ανάγνωση:

- Υπογραμμίζω/Σημειώνω τα στοιχεία του κειμένου που θα μου χρειαστούν, ώστε να απαντήσω στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Επαναλαμβάνω όσες φορές χρειαστεί και, αν δυσκολεύομαι, ζητώ βοήθεια!

Διαβάζω, γράφω, μιλάω, ακούω...

α) Διαβάζω το κείμενο «Αυτή η μαγική εικόνα» και απαντώ στα ακόλουθα:

- Πομπός: _____
- Δέκτης: _____
- Τίτλος: _____
- Σκοπός/Μήνυμα: _____
- Κειμενικό είδος: _____

β) Ξαναδιαβάζω το κείμενο και προσπαθώ να απαντήσω με απλά λόγια στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Πότε ξεκίνησε η τηλεόραση στην Ελλάδα και πόσα κανάλια υπήρχαν τότε;

- Πώς έχει αλλάξει η σχέση των ανθρώπων με την τηλεόραση από το 1966 μέχρι σήμερα;

- Γιατί η συγγραφέας λέει ότι ο κόσμος της τηλεόρασης δεν είναι πάντα αληθινός; Τι προτείνει να κάνουμε;

- Εσύ βλέπεις τηλεόραση στην καθημερινότητά σου; Συμφωνείς με την άποψη που εκφράζεται στο κείμενο;

20. Διαβάζω το κείμενο ακολουθώντας τα βήματα της σελίδας 73.

Η τεχνολογία και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στη σύγχρονη ζωή

Η τεχνολογία έχει αλλάξει σημαντικά τον τρόπο που ζούμε, δουλεύουμε και επικοινωνούμε. Από τα κινητά τηλέφωνα και τους υπολογιστές μέχρι το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πολλά πράγματα γίνονται πιο εύκολα και πιο γρήγορα. Οι άνθρωποι μπορούν σήμερα να στέλνουν μηνύματα, να μιλούν με βιντεοκλήσεις και να συνεργάζονται με άλλους, ακόμα κι αν βρίσκονται σε διαφορετικές χώρες.

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν γίνει πολύ σημαντικά στην καθημερινή μας ζωή. Μέσα από αυτά μπορούμε να μοιραστούμε φωτογραφίες, σκέψεις και συναισθήματα, να ενημερωθούμε για τα νέα, αλλά και να διατηρήσουμε επαφή με φίλους/φίλες και συγγενείς.

Ωστόσο, η υπερβολική χρήση της τεχνολογίας μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα. Πολλοί άνθρωποι, και κυρίως νέοι/νέες, περνούν πολλές ώρες μπροστά στην οθόνη και απομακρύνονται από την πραγματική ζωή. Επίσης, υπάρχουν φαινόμενα όπως ο εθισμός, το άγχος, η κατάθλιψη και το cyberbullying (διαδικτυακός εκφοβισμός).

Για όλους αυτούς τους λόγους, είναι σημαντικό να χρησιμοποιούμε την τεχνολογία με υπευθυνότητα. Όταν γνωρίζουμε τους κινδύνους και βάζουμε όρια, μπορούμε να απολαμβάνουμε τα οφέλη της χωρίς να κινδυνεύουμε.

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Όταν μελετώ το **περιεχόμενο** ενός κειμένου, είναι καλό να εντοπίζω τις ιδέες που εκφράζει. Για παράδειγμα, στο παραπάνω κείμενο μπορώ να ομαδοποιήσω τα θετικά και τα αρνητικά της χρήσης της τεχνολογίας.

Διαβάζω, γράφω, μιλάω, ακούω...

α) Συμπληρώνω τα κενά και φτιάχνω προτάσεις που μεταφέρουν τα νοήματα του κειμένου.

τεχνολογία, επικοινωνία, πληροφορίες, κοινωνικό αποκλεισμό, πραγματική, οθόνη, εθισμός, υπευθυνότητα, συναισθήματα, ενημερωνόμαστε

1. Η _____ διαμόρφωσε διαφορετικά την καθημερινότητά μας.
2. Μπορούμε να στέλνουμε μηνύματα και να έχουμε _____ με ανθρώπους από όλο τον κόσμο.
3. Μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα, μοιραζόμαστε σκέψεις, _____ και φωτογραφίες.
4. Πολλοί περνούν ώρες μπροστά στην _____ και απομακρύνονται από την _____ ζωή.
5. Η υπερβολική χρήση του διαδικτύου μπορεί να οδηγήσει σε _____ και προβλήματα υγείας.
6. Πολλοί νέοι αντιμετωπίζουν φαινόμενα όπως ο _____ και το cyberbullying.
7. Είναι σημαντικό να χρησιμοποιούμε την τεχνολογία με _____.
8. Μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα μπορούμε να _____ για τα νέα.
9. Η τεχνολογία μάς δίνει άμεση πρόσβαση σε _____.

β) Επιλέγω την κατάλληλη λέξη και φτιάχνω προτάσεις που συμφωνούν με τα νοήματα του κειμένου.

1. Η ζωή μας έχει αλλάξει πάρα πολύ, χάρη στην _____.
α) τεχνολογία β) πληροφορία γ) συνεννόηση
2. Μπορούμε να στέλνουμε μηνύματα και να έχουμε _____ με ανθρώπους από όλο τον κόσμο.
α) εθισμό β) επικοινωνία γ) ενημέρωση
3. Μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα, ανταλλάζουμε _____ και συναισθήματα.
α) δεδομένα β) μαθήματα γ) ιδέες
4. Μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα μπορούμε να _____ ειδήσεις.
α) μαθαίνουμε β) συζητάμε γ) κριτικάρουμε
5. Η τεχνολογία μάς προσφέρει τη δυνατότητα να έχουμε πρόσβαση σε _____.
α) ανθρώπους β) πληροφορίες γ) εικόνες

21. Διαβάζω το κείμενο που ακολουθεί και το επεξεργάζομαι με τον τρόπο που έμαθα. Στη συνέχεια απαντώ στις ερωτήσεις.

Μέσα μαζικής ενημέρωσης: Πληροφορία ή παραπληροφόρηση;

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στη σύγχρονη κοινωνία. Μέσα από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τις εφημερίδες και το διαδίκτυο, οι άνθρωποι μπορούν να ενημερώνονται γρήγορα για όσα συμβαίνουν στον κόσμο. Η άμεση και εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία είναι ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα των ΜΜΕ.

Επιπλέον, τα μέσα ενημέρωσης βοηθούν στη μόρφωση, την ψυχαγωγία και την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης. Ένα καλό ρεπορτάζ ή ένα ντοκιμαντέρ μπορεί να μας δώσει νέες γνώσεις και να μας κάνει να δούμε τα πράγματα με διαφορετικό τρόπο.

Ωστόσο, τα ΜΜΕ έχουν και αρνητικά. Πολλές φορές δίνουν υπερβολική έμφαση σε αρνητικά γεγονότα, δημιουργώντας φόβο ή άγχος. Επιπλέον, υπάρχει το φαινόμενο της παραπληροφόρησης, δηλαδή της διάδοσης ψευδών ή παραποιημένων ειδήσεων. Αυτό συμβαίνει κυρίως στο διαδίκτυο, όπου ο καθένας μπορεί να γράψει και να μοιραστεί κάτι, χωρίς να ελέγχεται αν είναι αλήθεια.

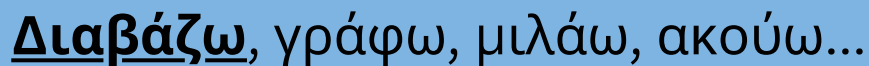
Γι' αυτό είναι σημαντικό να είμαστε προσεκτικοί/προσεκτικές με τις πληροφορίες που διαβάζουμε ή ακούμε. Πρέπει να επιλέγουμε αξιόπιστες πηγές και να ελέγχουμε τι είναι αληθινό και τι όχι.

Η σωστή ενημέρωση είναι δύναμη – αλλά μόνο όταν βασίζεται στην αλήθεια!

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

α) Κυκλώνω **ΝΑΙ** ή **ΟΧΙ** με βάση τις πληροφορίες που μου δίνει το κείμενο.

1. Τα ΜΜΕ προσφέρουν άμεση ενημέρωση.	ΝΑΙ / ΟΧΙ
2. Οι άνθρωποι δεν μπορούν να περάσουν καλά με τα ΜΜΕ ούτε να μάθουν κάτι καινούριο.	ΝΑΙ / ΟΧΙ
3. Το ίντερνετ είναι αξιόπιστη πηγή πληροφοριών.	ΝΑΙ / ΟΧΙ
4. Δεν χρειάζεται να ελέγχουμε τις πηγές ενημέρωσής μας.	ΝΑΙ / ΟΧΙ

1. Τα ΜΜΕ είναι σημαντικά, γιατί μας προσφέρουν _____.

α) διακοπές β) γνώσεις γ) διαφημίσεις

2. Ένα _____ μπορεί να μας δώσει πολλές χρήσιμες πληροφορίες.
α) ψυχαγωγικό β) ρεπορτάζ γ) τηλέφωνο

3. Τα ΜΜΕ βοηθούν τους ανθρώπους να περνούν ευχάριστα τον χρόνο τους. Τους προσφέρουν δηλαδή _____.

α) ψυχαγωγία β) ενημέρωση γ) φαντασία

4. Η _____ είναι πρόβλημα που υπάρχει κυρίως (αλλά όχι μόνο) στο διαδίκτυο.
α) ταχύτητα β) παραπληροφόρηση γ) δημοσίευση

5. Πρέπει να ενημερωνόμαστε από _____ σελίδες στο διαδίκτυο, για να έχουμε σωστή πληροφόρηση.
α) τυχαίες β) διαφημιστικές γ) αξιόπιστες

γ) Γράφω μία παράγραφο (50-60 λέξεις) και εξηγώ αν εμπιστεύομαι ή όχι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) και γιατί. Χρησιμοποιώ πληροφορίες και λεξιλόγιο που έχω μάθει στην ενότητα.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

22. Διαβάζω το πιο κάτω κείμενο και υπογραμμίζω τα ρήματα. Τα ρήματα αυτά αναφέρονται στο παρόν, το παρελθόν ή το μέλλον;

Η ενημέρωση του μέλλοντος

Σε λίγα χρόνια, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης θα έχουν αλλάξει εντελώς. Οι εφημερίδες θα έχουν περάσει αποκλειστικά στο διαδίκτυο και οι δημοσιογράφοι θα έχουν αναπτύξει νέους τρόπους επικοινωνίας με το κοινό. Τα παραδοσιακά τηλεοπτικά δελτία θα έχουν περιοριστεί, καθώς οι περισσότεροι άνθρωποι θα έχουν επιλέξει να ενημερώνονται μόνο μέσω εφαρμογών και κοινωνικών δικτύων.

Οι μαθητές/μαθήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με την τεχνολογική γλώσσα και θα έχουν μάθει να εντοπίζουν την παραπληροφόρηση. Τα σχολεία θα έχουν εντάξει ειδικά μαθήματα για τα ΜΜΕ και οι νέοι/νέες θα έχουν αποκτήσει τις δεξιότητες να σκέφτονται κριτικά.

Ίσως η κοινωνία του μέλλοντος θα έχει συνειδητοποιήσει πόσο σημαντικό είναι να ελέγχουμε την πηγή κάθε είδησης και να μη δεχόμαστε άκριτα ό,τι βλέπουμε ή διαβάζουμε. Όταν αυτό θα έχει συμβεί, η ενημέρωση θα έχει γίνει πιο ουσιαστική και πιο υπεύθυνη για όλους/όλες.

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Τα ρήματα γενικά διακρίνονται σε **τρεις χρονικές βαθμίδες**: στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον.

Τα ρήματα που έχεις βρει στο κείμενο φανερώνουν πως κάτι

θα έχει γίνει και θα έχει τελειώσει ΠΡΙΝ από κάτι άλλο στο μέλλον.

Ο χρόνος αυτός ονομάζεται **Συντελεσμένος Μέλλοντας**.

Πώς σχηματίζεται ο Συντελεσμένος Μέλλοντας της Ενεργητικής Φωνής (=για ρήματα που τελειώνουν σε -ω/-ώ);

Με το μόριο **θα** (του μέλλοντα), τον **ενεστώτα** του βοηθητικού ρήματος **έχω** και τον **άκλιτο τύπο** του ρήματος (σε -ει για όλα τα πρόσωπα).

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΑ

Συντελεσμένος Μέλλοντας Ενεργητικής Φωνής

μόριο **θα** + ενεστώτας του ____ + _____ ρήματος

Παράδειγμα: ρήμα **τρέχω** (τελειώνει σε -ω, άρα είναι ενεργητική φωνή)

εγώ **θα** _____ **τρέξει**
 εσύ ____ **έχεις** **τρέξει**
 αυτός-αυτή-αυτό **θα έχει** _____
 εμείς ____ **έχουμε** **τρέξει**
 εσείς **θα** _____ **τρέξει**
 αυτοί-αυτές-αυτά **θα έχουν** _____

23. Όρα για εξάσκηση. Συμπληρώνω τα κενά με την κατάλληλη μορφή του συντελεσμένου μέλλοντα των ρημάτων στην παρένθεση.

- (α) Μέχρι αύριο, εγώ _____ (τελειώνω) την εργασία μου.
- (β) Όταν φτάσεις, εμείς _____ (τρώγω - φάω).
- (γ) Σε λίγο, ο Γιάννης _____ (φεύγω - φύγω).
- (δ) Μέχρι το τέλος του μήνα, αυτοί _____ (αγοράζω) ένα νέο αυτοκίνητο.
- (ε) Εσύ _____ (διαβάζω) το βιβλίο μέχρι την επόμενη εβδομάδα.
- (στ) Μέχρι το τέλος του χρόνου, οι μαθητές _____ (ολοκληρώνω) το πρόγραμμα σπουδών τους.
- (ζ) Μέχρι το 2040 εμείς _____ (μαθαίνω - μάθω) να ελέγχουμε καλύτερα τις πληροφορίες.
- (η) Οι μαθητές _____ (καλύπτω) όλη την ύλη πριν τις εξετάσεις.
- (θ) Οι γονείς _____ (συζητώ) με τα παιδιά τους τους κινδύνους της νύχτας, πριν αυτά ξεκινήσουν να βγαίνουν έξω με τους φίλους τους.

Για να θυμηθείς τους κανόνες για τον **σχηματισμό του άκλιτου τύπου** των ρημάτων, μπορείς να βρεις τις πληροφορίες **στην ενότητα 8** αυτού του βιβλίου.

24. Συμπληρώνω με τον σωστό τύπο του ρήματος (σε ενεργητική φωνή).

1. Θα έχω γράφει ένα γράμμα στον φίλο μου. (γράφω)
2. Θα έχω _____ το κλειδί. (κρύψω)
3. Θα έχω _____ ευγενικά στους μεγαλύτερους μου. (μιλάω)
4. Θα έχω _____ όλα τα μαθήματά μου έγκαιρα. (τελειώνω)
5. Θα έχω _____ όσο πιο δυνατά μπορώ. (φωνάζω)
6. Θα έχω _____ την πόρτα. (κλείνω)
7. Θα έχω _____ σε όλο τον κόσμο. (ταξιδεύω)
8. Θα έχω _____ στις δουλειές του σπιτιού. (βοηθάω)
9. Θα έχω _____ γρήγορα, πριν ξεκινήσει η ταινία! (φτάνω)

Πάμε τώρα να θυμηθούμε τα **ανώμαλα ρήματα**.
Αυτά καλό είναι να τα προσέξεις πολύ!

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

Πίνακας με κάποια ανώμαλα απαρέμφατα στα Νέα Ελληνικά

Ρήμα	Άκλιτος τύπος του ρήματος
βλέπω	δει
λέω	πει
τρώω	φάει
πίνω	πιει
βρίσκω	βρει
μπαίνω	μπει
βγαίνω	βγει
στέλνω	στείλει
παίρνω	πάρει
φέρνω	φέρει
καταλαβαίνω	καταλάβει
ανεβαίνω	ανέβει
κατεβαίνω	κατέβει
πεθαίνω	πεθάνει
κάθομαι	καθήσει
βγάζω	βγάλει
βάζω	βάλει

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

25. Συμπληρώνω τα κενά με τον σωστό τύπο του συντελεσμένου μέλλοντα.

1. Μέχρι το τέλος της χρονιάς, οι μαθητές _____ όλα τα μαθήματα. (τελειώνω)
2. Μέχρι το καλοκαίρι εσείς _____ σωστά τις σημειώσεις για τις εξετάσεις. (προετοιμάζω)
3. Η Μαρία _____ όλες τις απαντήσεις πριν τελειώσει το μάθημα. (ανακαλύπτω)
4. Αν βιαστούμε, _____ στον προορισμό μας εγκαίρως. (φτάνω)
5. Μέσα σε έναν μήνα, _____ το βιβλίο που ονειρεύεσαι. (γράφω)
6. Μέχρι αύριο, _____ το γράμμα που ήθελα. (ολοκληρώνω)
7. Σε λίγο (εγώ) _____ τον φίλο μου στην πλατεία. (συναντώ)
8. Μέχρι το τέλος της εβδομάδας (εμείς) _____ τα έντυπα για το Erasmus+. (συμπληρώνω)
9. Μέχρι να έρθεις (εσύ) _____ ήδη το μήνυμα που σου έστειλα. (διαβάζω)
10. Σε έναν μήνα (εμείς) _____ το μεγαλύτερο μέρος της εργασίας. (ετοιμάζω)
11. Μέχρι να έρθετε, (εμείς) _____ ήδη όλα τα ψώνια. (κάνω)
12. Ο Νίκος _____ το σπίτι πριν φτάσουν οι καλεσμένοι. (καθαρίζω)
13. Η Μαρία _____ την ομιλία της μέχρι αύριο το πρωί. (δακτυλογραφώ)
14. Μέχρι το βράδυ (εσείς) _____ όλη την αλήθεια. (μαθαίνω)

1. Βλέπω το **υποκείμενο** (εγώ, εσύ, αυτός...).
2. Χρησιμοποιώ σωστό τύπο του **έχω** στον μέλλοντα (θα έχω, θα έχεις, θα έχει...).
3. Προσθέτω τον **άκλιτο τύπο** του ρήματος.

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

26. Υπογραμμίζω τα ρήματα του πιο κάτω κειμένου και στη συνέχεια τα μετατρέπω σε συντελεσμένο μέλλοντα (στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό), όπως στο παράδειγμα.

Η εξέλιξη της ενημέρωσης

Οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τα μέσα ενημέρωσης για να μαθαίνουν νέα από όλο τον κόσμο. Τα παλιά χρόνια, διάβαζαν εφημερίδες και άκουγαν ραδιόφωνο. Σήμερα, βλέπουν ειδήσεις στην τηλεόραση και χρησιμοποιούν το διαδίκτυο. Οι δημοσιογράφοι γράφουν άρθρα, οργανώνουν ρεπορτάζ και μεταδίδουν ειδήσεις γρήγορα. Τα κοινωνικά δίκτυα αλλάζουν τον τρόπο που επικοινωνούμε. Οι πολίτες συμμετέχουν ενεργά στη διάδοση πληροφοριών. Όμως, πολλές φορές δεν ελέγχουν αν αυτά που μοιράζονται είναι αληθινά. Έτσι, η παραπληροφόρηση γίνεται μεγάλο πρόβλημα.

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Ρήμα (Ενεστώτας)	Συντελεσμένος μέλλοντας
<i>χρησιμοποιούν</i>	<i>θα έχουν χρησιμοποιήσει</i>

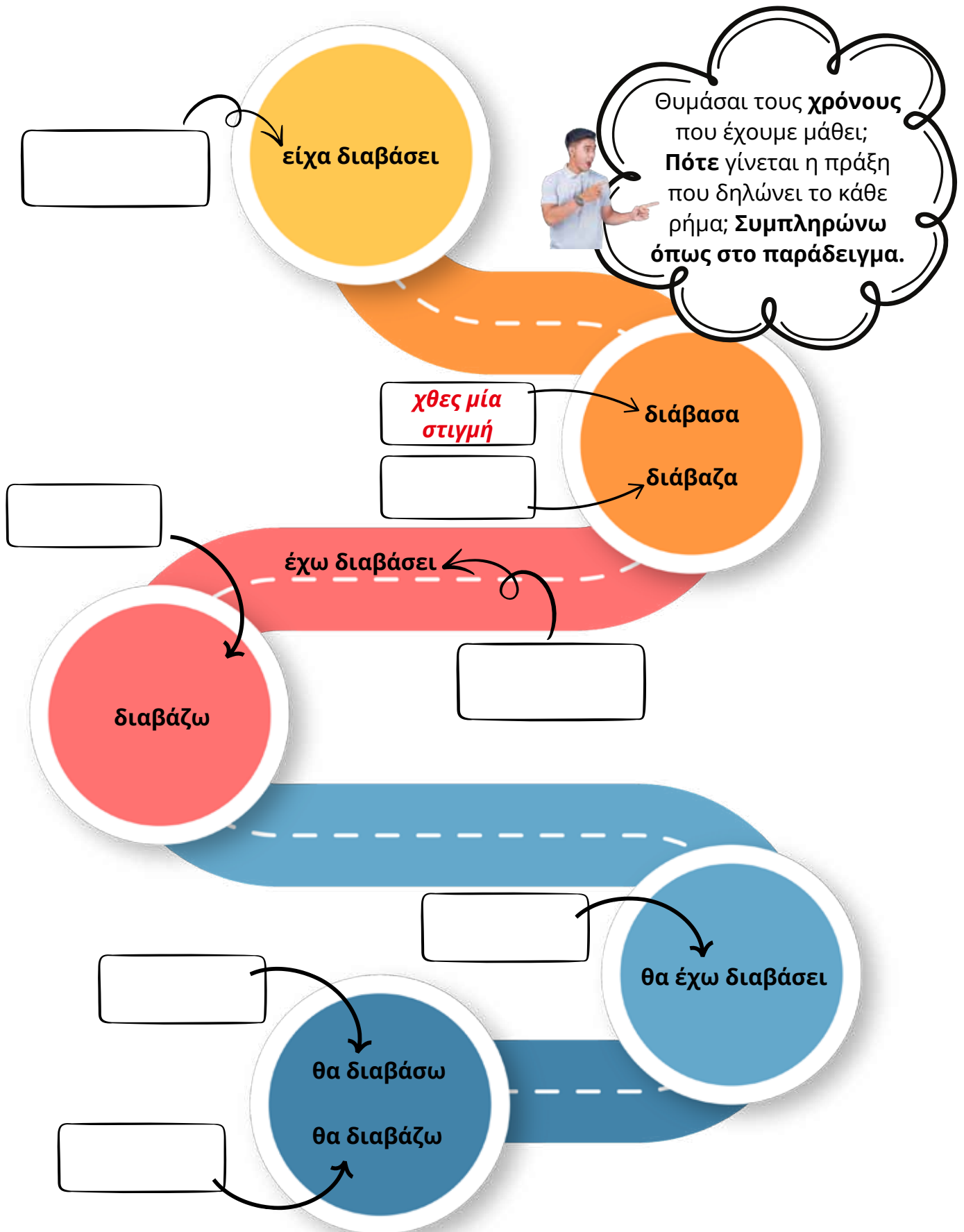
Εξασκούμε στον σχηματισμό του
άκλιτου τύπου του ρήματος:
<https://tinyurl.com/aklitos-tupos>

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

Χρονική βαθμίδα των ρημάτων

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

Πάμε να κάνουμε μια επανάληψη στους **χρόνους του παρελθόντος** τώρα!

27. Διαβάζω το πιο κάτω κείμενο και υπογραμμίζω τα ρήματα. Στη συνέχεια τα γράφω στη σωστή στήλη ανάλογα με τον χρόνο στον οποίο βρίσκεται το κάθε ρήμα, όπως στο παράδειγμα.

Μια διαφορετική μέρα

Χτες το πρωί, όταν ξύπνησα, ο ήλιος είχε ήδη ανατείλει και ο αέρας φυσούσε απαλά. Είχα ετοιμάσει από το προηγούμενο βράδυ όλα μου τα πράγματα, γι' αυτό ντύθηκα γρήγορα και βγήκα έξω. Ο δρόμος ήταν ήσυχος, αλλά στο κέντρο της πόλης οι άνθρωποι περπατούσαν βιαστικά και μιλούσαν δυνατά.

Στο καφέ όπου πήγα, οι σερβιτόροι/σερβιτόρες χαμογελούσαν και σέρβιραν τον κόσμο με ευγένεια. Παρήγγειλα έναν καφέ και κάθισα σε μία γωνιά να διαβάσω το βιβλίο μου. Είχα διαβάσει ήδη τα σημαντικότερα νέα στο διαδίκτυο, αλλά ήθελα να χαλαρώσω χωρίς οθόνες.

Όταν επέστρεψα στο σπίτι, σκέφτηκα πόσο ήρεμη ήταν αυτή η μέρα. Είχα περάσει λίγες ώρες μόνος/μόνη μου και είχα ξεκουραστεί πραγματικά. Τότε κατάλαβα ότι μερικές φορές οι πιο απλές στιγμές κρύβουν την περισσότερη ευτυχία.

Κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Αόριστος	Παρατατικός	Υπερσυντέλικος
<u>ξύπνησα</u> ,		

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

Πώς χρησιμοποιώ κατάλληλα τους χρόνους για το παρελθόν;

	Αόριστος	Παρατατικός	Υπερσυντέλικος
Τι δείχνει;	Μια πράξη που έγινε στο παρελθόν και τελείωσε . Μια ολοκληρωμένη ενέργεια στο παρελθόν, χωρίς διάρκεια.	Μια συνεχιζόμενη ή επαναλαμβανόμενη ενέργεια στο παρελθόν . Μια αφήγηση συνθηκών ή καταστάσεων στο παρελθόν.	Μια πράξη που είχε τελειώσει ΠΡΙΝ από κάποια άλλη πράξη στο παρελθόν.
Λέξεις-κλειδιά (μπορεί να μην υπάρχουν!)	χτες, πριν από λίγο, το περασμένο καλοκαίρι, πέρυσι κτλ.	κάθε μέρα, συνήθως, τότε, κάποτε, παλιά κτλ.	πριν, αφού, μόλις, ήδη, νωρίτερα κτλ.
Παράδειγμα	• Χτες πήγα στο σχολείο. • Έγραψε το γράμμα και το έστειλε.	• Όταν ήμουν μικρός/μικρή, έπαιζα κάθε μέρα στο πάρκο. • Ο ήλιος έλαμπε και τα πουλιά κελαηδούσαν.	• Όταν έφτασα, η Μαρία είχε ήδη φύγει. • Είχαμε φάει, πριν αρχίσει η ταινία.
Απαντά στο ερώτημα:	«Τι έγινε;»	«Τι γινόταν τότε;»	«Τι είχε γίνει πριν/πρώτα;»

Φτιάχνω λέξεις και προτάσεις!

28. Συμπληρώνω τα κενά βάζοντας τα ρήματα στον κατάλληλο χρόνο (αόριστο, παρατατικό ή υπερσυντέλικο) και στο σωστό πρόσωπο.

Τα ΜΜΕ στη ζωή μου!

Χτες το πρωί (ξυπνάω) _____ νωρίς, γιατί (προγραμματίζω) _____ να παρακολουθήσω μια εκπομπή για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ο ήλιος (λάμπει) _____ και ο αέρας (είναι) _____ ζεστός.

Μέχρι να φτιάξω καφέ, η εκπομπή ήδη (ξεκινάω) _____. Γρήγορα (κάθομαι) _____ στον καναπέ και (ακούω) _____ με προσοχή. Οι δημοσιογράφοι (παρουσιάζω) _____ νέα στοιχεία για τη χρήση των ΜΜΕ στους εφήβους/στις έφηβες και (αναλύω) _____ τους κινδύνους της παραπληροφόρησης.

Όταν (τελειώνω) _____ η εκπομπή, (αποφασίζω) _____ να κάνω έρευνα στο διαδίκτυο. Πριν ακόμα μπω στην πρώτη σελίδα, (θυμάμαι) _____ τι μας (λέω) _____ ο καθηγητής/η καθηγήτριά μας: να ελέγχουμε πάντα τις πηγές!

Το απόγευμα (συναντώ) _____ τους φίλους/τις φίλες μου στην καφετέρια και (συζητάμε) _____ για όλα όσα (ακούω) _____. Ήταν μια μέρα γεμάτη ενημέρωση και προβληματισμό.

29. Μπορώ και πιο δύσκολα! Συμπληρώνω τα κενά με τον κατάλληλο παρελθοντικό χρόνο του ρήματος και στο κατάλληλο πρόσωπο.

Η μέρα που χάλασε το διαδίκτυο

Πριν από λίγες μέρες, (αποφασίζω) _____ να περάσω ένα απόγευμα χωρίς κινητό και υπολογιστή. Ήθελα να θυμηθώ πώς ήταν η ζωή πριν από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Εκείνη τη μέρα, όταν (μπαίνω) _____ στο σπίτι, το ίντερνετ (είναι) _____ κομμένο. Ούτε email δεν (μπορώ) _____ να στείλω! Φαίνεται ότι ο τεχνικός (ειδοποιώ) _____ τους γείτονες από νωρίς, αλλά εγώ το (μαθαίνω) _____ τελευταία στιγμή.

Στην αρχή (αισθάνομαι) _____ άβολα. Συνήθως κάθε απόγευμα (σερφάρω) _____ στο διαδίκτυο ή (στέλνω) _____ μηνύματα σε φίλους/φίλες. Εκείνη την ώρα, όμως, χωρίς πρόσβαση, (αποφασίζω) _____ να ασχοληθώ με κάτι διαφορετικό.

(Πηγαίνω) _____ στο κοντινό πάρκο και (διαβάζω) _____ ένα παλιό βιβλίο που (αγοράζω) _____ πριν από καιρό. Τα παιδιά (παίζω) _____ χαρούμενα, οι μεγάλοι (κουβεντιάζω) _____ κάτω από τα δέντρα.

Όταν (γυρίζω) _____ σπίτι, σκέφτηκα ότι ίσως (πρέπει) _____ να κάνω πιο συχνά τέτοια διαλείμματα από την τεχνολογία.

Μιλάω, διαβάζω, ακούω, γράφω...

30. Συζητάμε και αναλύουμε ομαδικά τα ακόλουθα θέματα.

1

Παρουσίαση θεμάτων επικαιρότητας: Είσαι δημοσιογράφος και παρουσιάζεις σε 2 λεπτά ένα νέο τεχνολογικό προϊόν (π.χ. ένα νέο κινητό τηλέφωνο ή μια νέα εφαρμογή). Στο τέλος αναφέρεις τη γνώμη σου.

Βοηθητικές φράσεις:

- Σύμφωνα με τις τελευταίες εξελίξεις...
- Από τη μία πλευρά... από την άλλη...
- Κατά τη γνώμη μου αυτό το προϊόν...

Λεξιλόγιο: προϊόν, εφαρμογή, τεχνολογική καινοτομία, ενημέρωση, εξελίξεις, συσκευή, χαρακτηριστικά

2

Διάλογος για τεχνολογία: Ο φίλος/Η φίλη σου υποστηρίζει ότι τα κινητά είναι απαραίτητα στην καθημερινή ζωή. Εσύ πρέπει να συμφωνήσεις ή να διαφωνήσεις και να δώσεις **επιχειρήματα**.

Βοηθητικές φράσεις:

- Συμφωνώ μαζί σου, γιατί...
- Διαφωνώ, γιατί νομίζω ότι...
- Θα ήθελα να προσθέσω ότι...

Λεξιλόγιο: κινητό τηλέφωνο, εφαρμογές, επικοινωνία, εξάρτηση, κοινωνικά δίκτυα, άμεση πρόσβαση

3

Συζήτηση για κινητά, τάμπλετ και υπολογιστές: Περιγράφεις στον συμμαθητή/στη συμμαθήτριά σου πώς χρησιμοποιείς καθημερινά το κινητό σου (ή τάμπλετ ή υπολογιστή). Αν δεν έχεις κινητό, μπορείς να κάνεις υποθετικό σενάριο και να χρησιμοποιήσεις το λεξιλόγιο που έχεις μάθει!

Βοηθητικές φράσεις:

- Συνήθως χρησιμοποιώ το κινητό μου, για να...
- Κάθε μέρα μπαίνω στον υπολογιστή, για να...
- Με το τάμπλετ μου μπορώ να...

Λεξιλόγιο: σερφάρω, κάνω βιντεοκλήσεις, στέλνω email, κατεβάζω εφαρμογές, αποθηκεύω αρχεία, χρησιμοποιώ wi-fi, παίζω παιχνίδια

Μιλάω, διαβάζω, ακούω, γράφω...

31. Παρουσιάζω στην τάξη την άποψή μου για το διαδίκτυο και την τηλεεκπαίδευση. Χρησιμοποιώ πληροφορίες από τους πιο κάτω πίνακες.

Θέμα	Οφέλη	Κίνδυνοι
Διαδίκτυο	1. Άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες και γνώση 2. Επικοινωνία με άτομα σε όλο τον κόσμο 3. Δυνατότητα για εργασία και μάθηση από απόσταση 4. Ψυχαγωγία μέσω μουσικής, ταινιών, παιχνιδιών	1. Παραπληροφόρηση και fake news 2. Εθισμός στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (social media) και στα παιχνίδια 3. Κοινωνική απομόνωση
Τηλεεκπαίδευση	1. Πρόσβαση στην εκπαίδευση από κάθε μέρος 2. Ευελιξία στο ωράριο και στον τόπο 3. Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων 4. Δυνατότητα συμμετοχής σε σεμινάρια και προγράμματα παγκοσμίως	1. Έλλειψη άμεσης επαφής με δασκάλους/δασκάλες και συμμαθητές/συμμαθήτριες 2. Τεχνικά προβλήματα (π.χ. κακή σύνδεση) 3. Έλλειψη συγκέντρωσης και κινήτρων 4. Ανισότητα στη μάθηση, λόγω διαφορετικής πρόσβασης σε τεχνολογία

Μπορείτε να κάνετε και αγώνες επιχειρηματολογίας (**debate**) με τις ασκήσεις 30 και 31.

Η μία ομάδα θα υποστηρίζει τη μία άποψη, ενώ η άλλη την αντίθετη!

Γράφω, διαβάζω, μιλάω, ακούω...

32. Γράφω ένα άρθρο (140-160 λέξεις) για το blog του σχολείου μου, όπου αναλύω τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ).

Θέμα	Θετικά	Αρνητικά
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ)	1. Παροχή άμεσης και γρήγορης ενημέρωσης για γεγονότα σε όλο τον κόσμο 2. Ευκαιρίες για μόρφωση και πολιτιστική ανάπτυξη μέσω ντοκιμαντέρ, μορφωτικών εκπομπών κτλ 3. Ψυχαγωγία και χαλάρωση για το κοινό 4. Ενημέρωση του πολίτη για κοινωνικά, πολιτικά και περιβαλλοντικά θέματα	1. Κίνδυνος παραπληροφόρησης ή χειραγώγησης της κοινής γνώμης 2. Υπερβολική έκθεση σε σκληρές βίας και αρνητικά πρότυπα 3. Έμφαση σε επιφανειακά ή εμπορικά θέματα αντί για ουσιαστική πληροφόρηση 4. Εθισμός στην τηλεόραση και παθητικότητα

Μπορείτε να κάνετε την ίδια άσκηση, για περισσότερη εξάσκηση, και για το θέμα του **διαδικτύου** και της **τηλεεκπαίδευσης**, χρησιμοποιώντας στοιχεία από τον πίνακα της άσκησης 31.

ΠΡΟΣΕΧΩ ΝΑ...

1. Γράφω σύντομο και σαφή **ΤΙΤΛΟ**.
2. Ελέγχω τη **ΔΟΜΗ** (Πρόλογος (εισαγωγή), *Κύριο Μέρος* (Θετικά και Αρνητικά), *Επίλογος* (συμπεράσματα-ανακεφαλαίωση).
3. Χρησιμοποιώ **ΣΥΝΔΕΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ**.

Γράφω, διαβάζω, μιλάω, ακούω...

Ελέγχω αν έκανα όλα όσα έπρεπε στο άρθρο μου:

- ☐ Έβαλα έναν σαφή, σύντομο και σχετικό τίτλο;
- ☐ Έγραψα σύντομη εισαγωγή (πρόλογο) που παρουσιάζει το θέμα;
- ☐ Χώρισα το κείμενό μου σε παραγράφους με λογική σειρά;
- ☐ Έγραψα τουλάχιστον μία παράγραφο για τα θετικά και μία για τα αρνητικά;
- ☐ Χρησιμοποίησα συνδετικές λέξεις, για να ενώσω τις ιδέες μου;
- ☐ Έδωσα ένα σύντομο συμπέρασμα ή μια μικρή ανακεφαλαίωση (επίλογο) με την άποψή μου στο τέλος;
- ☐ Χρησιμοποίησα σωστά τους χρόνους (κυρίως ενεστώτα ή αόριστο στα παραδείγματα);
- ☐ Έλεγχσα αν οι προτάσεις μου είναι κατανοητές και όχι πολύ μεγάλες ή μπερδεμένες;
- ☐ Χρησιμοποίησα λεξιλόγιο σχετικό με το θέμα;
- ☐ Έλεγχσα την ορθογραφία, τον τονισμό και τα σημεία στίξης μου;

33. Γράφω ένα email σε ένα τηλεοπτικό κανάλι και εκφράζω τα παράπονά μου για ένα πρόγραμμα που προβάλλεται. Αναφέρω τι με δυσαρέστησε, ποια είναι η γνώμη μου και προτείνω μια λύση.

Μπορώ να ακολουθήσω τη δομή που μου δίνεται στην επόμενη σελίδα!

ΠΡΟΣΕΧΩ ΝΑ...

- Είμαι ευγενικός/ή.
- Το email μου είναι σύντομο και ξεκάθαρο.
- Οργανώνω σωστά τις παραγράφους μου.

Δομή για email - Εκφράζω τα παράπονά μου

Προσφώνηση (χαιρετισμός)

Αγαπητοί κύριοι/Αγαπητές κυρίες

Αγαπητέ υπεύθυνη/Αγαπητή υπεύθυνη του καναλιού,

Πρόλογος (εισαγωγή)

→ Παρουσιάζω τον λόγο, για τον οποίο γράφω αυτό το email.

Σας γράφω αυτό το email, για να εκφράσω τη δυσαρέσκειά μου σχετικά με...

Κύριο Μέρος

→ Αναφέρω τι δε μου άρεσε.

→ Δίνω 1-2 συγκεκριμένα παραδείγματα.

→ Εξηγώ πώς με επηρέασε αυτό αρνητικά.

→ Προτείνω 1-2 λύσεις.

Συνδεδεμένες Λέξεις:

αρχικά, επιπλέον, επίσης, από την άλλη πλευρά, ωστόσο

Πρόταση-Λύση

→ Προτείνω 1-2 λύσεις για το τι θα μπορούσε να γίνει ή να αλλάξει.

Πιστεύω ότι θα ήταν καλύτερο να...

Θα πρότεινα να...

Θα μπορούσατε ίσως να...

Επίλογος (κλείσιμο, ανακεφαλαίωση, συμπέρασμα)

→ Κλείνω ζητώντας ευγενικά να κοιτάξουν το ζήτημά μου.

Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας και ελπίζω να λάβετε υπόψη τα σχόλιά μου.

Επιφώνηση (υπογραφή)

Με εκτίμηση,

(Όνομα+Επίθετο)

34. Δημιουργώ (ατομικά ή ομαδικά) αφίσα με θέμα: Οι γλώσσες και τα ΜΜΕ στον κόσμο.

Κάθε μαθητής/μαθήτρια ή ομάδα μπορεί να παρουσιάσει με την αφίσα του:

- Ποιες γλώσσες μιλιούνται στη χώρα μου.
- Ποια ΜΜΕ (τηλεόραση, ραδιόφωνο, τύπος, διαδίκτυο) είναι δημοφιλή και σε ποια γλώσσα μεταδίδονται.
- Πώς αλλάζει η επικοινωνία ανάλογα με τη γλώσσα ή την κουλτούρα κάθε χώρας.

35. Γίνομαι δημοσιογράφος για μια μέρα! Παίρνω συνέντευξη από κάποιον στην οικογένειά μου (ή και από φανταστικό πρόσωπο) και μελετώ πώς η τεχνολογία άλλαξε την επικοινωνία στον πολιτισμό μου.

Ερωτήσεις που μπορώ να κάνω:

- Πώς επικοινωνούσαν παλιά οι άνθρωποι στη χώρα μου (χωρίς ίντερνετ, κινητά, κοινωνικά δίκτυα);
- Πώς είναι σήμερα;
- Ποια εποχή μου αρέσει πιο πολύ - πριν την τεχνολογία ή σήμερα; Γιατί;

36. Ετοιμάζομαι για debate σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τη διά ζώσης.

Ο στόχος είναι να γίνει ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων με βάση τη χώρα καταγωγής σας.

→ Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες: η ομάδα Α είναι υπέρ της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η ομάδα Β είναι υπέρ της διά ζώσης εκπαίδευσης.

→ Κάθε ομάδα πρέπει να υπερασπίζεται την άποψή της με παραδείγματα από την Κύπρο, αλλά και από τη χώρα προέλευσής σας.

Ερωτήσεις που μπορώ να έχω υπόψη μου:

- Πόσο εύκολη είναι η πρόσβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στη χώρα μου;
- Ποια πλεονεκτήματα έχει το σχολείο με φυσική παρουσία (διά ζώσης εκπαίδευση) στην Κύπρο ή σε άλλες χώρες;

37. Βρες τη λέξη! Βρίσκω μία λέξη από το λεξιλόγιο της ενότητάς μου (μαζί με τον καθηγητή/την καθηγήτριά μου) και προσπαθώ να την περιγράψω στους συμμαθητές/στις συμμαθήτριάς μου.

Οι υπόλοιποι/υπόλοιπες προσπαθούν να μαντέψουν τη λέξη!

Μπορούμε να το παίξουμε και ως το **παιχνίδι των 20 ερωτήσεων**: Σκέφτομαι τη λέξη και οι συμμαθητές/συμμαθήτριάς μου έχουν 20 ευκαιρίες να ζητήσουν πληροφορίες (η απάντηση πρέπει να είναι **Ναι** ή **Όχι**), για να βρουν τη λέξη.

38. Debate Express! Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες.

Ο καθηγητής/Η καθηγήτρια μάς δίνει ένα θέμα σχετικό με την τεχνολογία ή τα ΜΜΕ.

Η μία ομάδα πρέπει να είναι υπέρ και η άλλη ομάδα κατά.

Κανόνες:

- Κάθε ομάδα έχει **ένα λεπτό** προετοιμασίας.
- Κάθε μαθητής/μαθήτρια πρέπει να λέει **μία σύντομη φράση** (άποψη ή επιχείρημα).
- Κερδίζει η ομάδα που έχει τα περισσότερα καλά οργανωμένα επιχειρήματα.
- **Έξτρα μονάδες** για τη χρήση **συνδετικών λέξεων**!

Παραδείγματα Θεμάτων Συζήτησης:

- Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (*social media*) είναι χρήσιμα για την ενημέρωση.
- Η τηλεεκπαίδευση είναι καλύτερη από τη διά ζώσης (παραδοσιακή) διδασκαλία.
- Τα παιδιά πρέπει να χρησιμοποιούν κινητό από μικρή ηλικία.

♦ **Χώρος για σημειώσεις!**

39. Ομαδικό Project: Δημιουργία παρουσίασης για την τεχνολογία στην εκπαίδευση.

- Χωριζόμαστε σε **ομάδες** των 2-4 ατόμων.
- Κάθε ομάδα διαλέγει **ένα σχολικό αντικείμενο** (π.χ. Λογοτεχνία, Ιστορία, Φυσικές Επιστήμες, Πληροφορική).
- Κάθε ομάδα δημιουργεί μια μικρή **παρουσίαση** με θέμα:

Πώς η τεχνολογία αλλάζει τον τρόπο που μαθαίνουμε σε αυτό το μάθημα;

Κάθε παρουσίαση πρέπει να περιλαμβάνει:

- 1-2 παραγράφους με **κείμενο** (150-200 λέξεις)
 - Με συνδεδετικές λέξεις και παραδείγματα
- 1 **εικόνα** ή γραφικό (π.χ. φωτογραφία, διάγραμμα, infographic)
- 1 μικρό κείμενο (**λεζάντα**) για την εικόνα
 - (π.χ. *Η τεχνητή νοημοσύνη αλλάζει τη μελέτη της Ιστορίας*)
- (προαιρετικό) Μπορούμε να προσθέσουμε σύντομο **βίντεο** ή **ηχητικό** που θα έχουμε ηχογραφήσει εμείς.

Παραδείγματα που μπορώ να χρησιμοποιήσω

Ομάδα Λογοτεχνίας

Πώς τα ebooks και οι διαδικτυακές βιβλιοθήκες βοηθούν στην ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων;

Πώς μπορεί η τεχνολογία να βοηθήσει στο μάθημα της Λογοτεχνίας στα σχολεία;

Ομάδα Ιστορίας

Πώς τα ντοκιμαντέρ, τα διαδραστικά μουσεία και οι εφαρμογές ενισχύουν τη μάθηση στην ιστορία;

Ομάδα Φυσικών Επιστημών

Πώς τα εικονικά εργαστήρια, οι προσομοιώσεις και η Τεχνητή Νοημοσύνη βοηθούν να κατανοήσουμε τις έννοιες της Φυσικής και της Χημείας;

Ομάδα Πληροφορικής

Πώς το cloud και οι βάσεις δεδομένων υποστηρίζουν τη μάθηση σήμερα;

Πώς μπορεί η χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης να βοηθήσει στο μάθημα της Πληροφορικής;

Πάμε λίγο ακόμη!

40. Η Τεχνητή Νοημοσύνη μαθαίνει ελληνικά!

Ακούω το τραγούδι που έχει δημιουργηθεί με τεχνητή νοημοσύνη και προσέχω να βρω τα λάθη στην προφορά ή και στις λέξεις!

α) Υπογραμμίζω με **μπλε** τα λάθη στην προφορά και με **κόκκινο** τις λάθος λέξεις.

β) Μετά τραγουδάμε με την κατάλληλη προφορά και χωρίς λάθη. Μπορούμε να ηχογραφήσουμε το τραγούδι μας!

γ) Σας αρέσει το τραγούδι; Τι θα κάνατε διαφορετικό εσείς;

.....🎵 Τίτλος: «Μονάδες δεν έχω!»

<https://tinyurl.com/monadesdenexw>

↔ Στροφή 1

📱 Πήρα τηλέφωνο ξανά,
μα «ο συνδρομητής είναι κατελιημμένος».
Σκέφτομαι μήπως με ξέχασε
ή το κινητό του είναι απενεργοποιημένο...

💬 Κοιτάζω την οθόνη μου,
μήνυμα δεν ήρθε ακόμα,
το Wi-Fi πέφτει απότομα
και το ίντερνέτ με τρέλανε τώρα!

🎤 Ρεφρέν

Μονάδες δεν έχω - θα κλείσει στο λεπτό -
και η εκπομπή που έβλεπα
διακόπηκε κι αυτό...

📺 Τα MME μου φταίνει, γεμάτα βία πια,
θέλω μόνο λίγη μουσική
και μία καλή ταινία!

💻 Στροφή 2

Σερφάρω στον υπολογιστή,
scrollarw memes και νέα,
μα νιώθω ότι τα media,
δε λένε πάντα την αλήθεια, ωραία.

🎥 Στην τηλεόραση μονόλογοι,
κινούμενα σχέδια με μπουνιές,
μα εγώ θέλω διάλογο,
όχι φωνές και διαφημίσεις συνεχώς!

🎤 Ρεφρέν (επανάληψη)

Μονάδες δεν έχω - θα κλείσει στο λεπτό -
και η εκπομπή που έβλεπα
διακόπηκε κι αυτή...

📺 Τα MME μου φταίνει, γεμάτα βία πια,
θέλω μόνο λίγη μουσική
και μία καλή ταινία!

☎ Η κλήση σας προωθείται...
ο άλλος δεν απαντά...
Μήπως τελικά η επικοινωνία
είναι offline πια;

🎤 Ρεφρέν (τελευταία φορά, δυνατά!)

Μονάδες δεν έχω - θα κλείσει στο λεπτό -
και η εκπομπή που έβλεπα
διακόπηκε κι αυτή...

📱 Μα εγώ θα συνδεθώ,
χωρίς οθόνη να κοιτώ,
με φίλους, λέξεις κι αγκαλιές —
επικοινωνώ αληθινά εγώ! ❤️

μαδικά). Με τη βοήθεια μουσικής αν θέλω!

λήσω:

σο, ενημέρωση, τηλεοπτι

Παραδείγματα λέξεων που μπορώ να χρησιμοποιήσω:

κινητό, μήνυμα, υπολογιστής, τηλεόραση, διαδίκτυο, ενημέρωση, τηλεεκπαίδευση, επικοινωνία, εφαρμογή, δίκτυο κτλ

[illegible]

Θέμα: Τεχνολογία και επικοινωνία στον κόσμο μας.

Για να φτιάξετε την
εφημερίδα σας,
μπορείτε να
χρησιμοποιήσετε
το **CANVA**.

Πώς τα πήγα;

Πώς τα πήγα; Βλέπω τις εργασίες μου, επιλέγω εκείνες που θέλω και τις βάζω στο portfolio μου. Μετά, γράφω τι έμαθα στον παρακάτω πίνακα:

Πολύ καλά!

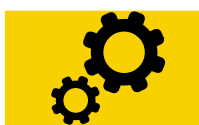
Μια χαρά!

Καλούτσικα!

Μπορώ πολύ πιο καλά!

--

--

--

--

--

--

--

--

--

--

αβ

γ